Ազգ
Azg
armenian daily
28 ԱՊՐԻԼ 2004 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 76 (2999)

Ջորջ Բուշն ամբաստանվում է 40 միլիարդ դոլարի աննպատակային օգտագործման մեջ

Դեմոկրատական կուսակցության երկու պատգամավորներ, կոնգրեսականներ Ռոբերտ Բերդը եւ Դեյվիդ Օբին Կոնգրեսում մեծ աղմուկ են բարձրացրել՝ երեկ մանրամասն հաշվետվություն պահանջելով Իրաքում եւ Աֆղանստանում հակաահաբեկչական գործունեությանը հատկացված 40 մլրդ դոլարի օգտագործման վերաբերյալ:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ հատկացված գումարների աննպատակային օգտագործման մասին առաջին անգամ խոսվել է Բոբ Վուդվորդի «Հարվածի ծրագիրը» գրքում: Այնտեղ կան նախագահ Ջորջ Բուշի համար անչափ տհաճ նաեւ այլ տեղեկություններ: Վուդվորդը պնդում է, որ Բուշը Սաուդյան Արաբիայի հետ կնքել է ոչ պաշտոնական դաշինք, ըստ որի ԱՄՆ-ում աշնանը կայանալիք ընտրություններից առաջ սաուդցիները նավթի էժանացման միջոցներ են ձեռնարկելու, որպեսզի նպաստեն Բուշի հաղթանակին:

Ժամանակին «Վաշինգտոն փոստում» Վուդվորդի հրապարակած հոդվածաշարը հանգեցրել էր նախագահ Ռիչարդ Նիքսոնի պաշտոնաթողությանը: Այսօր հայտնի լրագրողը նույն թերթի գլխավոր խմբագրի տեղակալն է: Երկու տարի առաջ նրա լույս ընծայած «Բուշը պատերազմում» գիրքը մեծ հաջողություն էր ունեցել:

Ընդդիմությունը հրաժարվում է երկխոսությունից

Իշխանությունը՝ ընդդիմությանը. «Հավատում եմ, որ կգաս...»:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Երեկ, ժամը 13.30-ին կայացավ կոալիցիայի եւ ընդդիմության երկրորդ հանդիպումը: Հակաիշխանական թեւը ներկայացնում էին միայն Վիկտոր Դալլաքյանն ու Արշակ Սադոյանը՝ «Արդարություն» դաշինքից: «Ազգային միաբանությունից» դարձյալ մասնակից չկար: Հանդիպումից անմիջապես հետո Վիկտոր Դալլաքյանն ու Արշակ Սադոյանը ճեպազրույց տվեցին: «Մենք իշխանությունների հետ երկխոսություն չենք սկսել, ԱԺ նախագահն ընդամենը կանոնակարգի համաձայն քաղաքական կոնսուլտացիաներ է անում խումբ-խմբակցությունների ներկայացուցիչների հետ», ասաց Վ. Դալլաքյանը: Նա հայտարարեց, որ ընդդիմությունը դադարեցնում է երկխոսությունը, որովհետեւ իրենց ներկայացրած 10 առաջարկներից 2-ը կոպտորեն խախտվել են: Կրկին բռնի ուժով խափանվել է մարդկանց ազատ տեղաշարժվելու իրավունքը: Ընդդիմության եւ իշխանության ներկայացուցիչների նախորդ օրը կայացած առաջին հանդիպման ժամանակ արդեն հայտնի էր, որ հաջորդ օրը հանրահավաք պիտի լինի, եւ իշխանությունները հաջորդ օրը դարձյալ փակել են ճանապարհները: Իրենց հավաքած տեղեկությունների համաձայն, Մարտունի քաղաքի մուտքի մոտ զրահամեքենա են կանգնեցրել, իսկ Արտաշատի մոտ ավտոմատավորներ են լցրել: Փակ են գյուղերից դուրս եկող ճանապարհները: Երկխոսությունը մերժելու երկրորդ հիմնավորումը վերաբերում է հանրահավաքներ, երթեր ու ցույցեր կանոնակարգող օրինագծին: Ընդդիմության առաջարկների մեջ մտնում էր նաեւ այդ օրինագծի քննարկման հետաձգումը մինչեւ ԱԺ բնականոն աշխատանքի վերականգնումը: Սակայն երեկ առավոտյան օրենքի նախագիծը երկրորդ ընթերցմամբ ընդունվել է, եւ հավանաբար հապճեպ կընդունվի նաեւ երրորդ ընթերցմամբ:

Ընդդիմադիրները համոզված են, որ իշխանական ուժերը պարզապես չեն ուզում բարի կամք դրսեւորել առաջարկված խնդիրների լուծման համար, մինչդեռ իրենք բարի կամք դրսեւորելով չմերժեցին Ա. Բաղդասարյանի առաջարկը՝ քաղաքական խորհրդակցություններ սկսելու: Եվ «երբ կարտահայտեն այդ կամքն ու կնշեն կոնկրետ ժամկետներ», ընդդիմությունը նպատակահարմար կհամարի մասնակցել քաղաքական կոնսուլտացիաներին»:

Տես՝ էջ 2

ՓԱՐԻԶ

Շիրակը Քոչարյանին հորդորել է ընդդիմության հետ հասնել կառուցողական երկխոսության

Փարիզում տեղի է ունեցել Ֆրանսիայի եւ Հայաստանի նախագահների հանդիպումը: «Ռեգնում» գործակալությունը, վկայակոչելով Ֆրանսիայի նախագահի պաշտոնական ներկայացուցչին, հաղորդում է, որ հանդիպման ընթացքում քննարկվել է ղարաբաղյան կարգավորման հեռանկարը: Փարիզը պատրաստ է ամենաակտիվ աջակցությունը բերել կարգավորման գործընթացին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակներում: Շիրակի ներկայացուցիչն ասել է, որ Ֆրանսիան կարեւորում է ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորումը խաղաղ ճանապարհով, բանակցություններով: Ժակ Շիրակ-Ռոբերտ Քոչարյան հանդիպման ընթացքում քննարկվել է նաեւ Հայաստանում ստեղծված ներքաղաքական իրավիճակը: Համաձայն Ֆրանսիայի նախագահի պաշտոնական ներկայացուցչի, Շիրակը Քոչարյանին հորդորել է ընդդիմության հետ հասնել կառուցողական երկխոսության:

Քոչարյանը կմեկնի Լիբանան

Դիվանագիտական աղբյուրներից «Ազգը» տեղեկացավ, որ մայիսի կեսերին Լիբանանի նախագահ Էմիլ Լահուդի հրավերով Բեյրութ է մեկնելու ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Պաշտոնավարության ընթացքում սա կլինի Քոչարյանի երկրորդ այցը Լիբանան: Առաջինը կայացել է 1999 թ.: Ապրիլի 1-2-ը պաշտոնական այցով Երեւան էր ժամանել Լիբանանի վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրին:

Դեսպանների հավաք Երեւանում

Այս օրերին Երեւան են ժամանում արտերկրում հավատարմագրված Հայաստանի դեսպաններն ու միջազգային տարբեր կազմակերպություններում մեր երկրի ներկայացուցիչները: Մայիսի առաջին օրերին նախատեսված է թվով 5-րդ դեսպանահավաքը արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի գլխավորությամբ: Դեսպանների հավաքի ընթացքում քննարկվում են Հայաստանի արտաքին քաղաքականության գլխավոր ուղղությունները, նախանշվում առաջիկա անելիքները: Այս դեսպանահավաքն ուշագրավ է, որովհետեւ տեղի է ունենում Հայաստանում առկա ներքաղաքական լարվածության օրերին: Սովորաբար այդ հավաքները տեղի են ունենում յուրաքանչյուր տարվա աշնանը:

Մինչեւ ե՞րբ, պարոն ոստիկաններ

Արդեն մոտ 6 ամիս Հերացի փողոցի 18 եւ 18ա շենքերի բակերից ժամանակ առ ժամանակ կողոպտվում են բնակիչների ավտոմեքենաները, որոնք մշտապես կայանվում են շենքի բակում: Արդեն իսկ կողոպտվել են 8 ավտոմեքենա՝ ավտոդողեր, ավտոմագնիտոֆոններ, մեքենայի սալոնի իրեր եւ անգամ հայելիներ: Թեպետ Կենտրոնի ոստիկանությանը տեղյակ պահվել եւ անգամ հայտարարություններ տրվել են, սակայն, չգիտես ինչու, ավտոգողերը չեն բռնվում, ու նրանց բիզնեսն էլ ծաղկում է:

Մ. Մ.

Արթուր Վարդանյանն արտաքսվել է Հայաստանից

Ապրիլի 22-ին ձերբակալված Մ. Նահանգների քաղաքացի Արթուր Վարդանյանի նկատմամբ հարուցված քրեական գործը կարճվել է, եւ վերջինս արդեն մեկնել է Հայաստանից, հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը: Վարդանյանի փաստաբան Աշոտ Սարգսյանն ասել է, որ քրեական գործը կարճվել է՝ իրադրության փոփոխության հետեւանքով: Թեեւ իրավապահները պատրաստ էին Վարդանյանին ազատ արձակել նույն օրվա ընթացքում, նա իրավապահների հսկողության տակ է մնացել մինչեւ առավոտյան ժամը 5-ը՝ ընդհուպ թռիչքի պահը: Սարգսյանը Վարդանյանին ազատ արձակելու որոշումը որակել է «անհեթեթ»:

Հիշեցնենք, որ, ըստ ՀՀ գլխավոր դատախազության հաղորդագրության, ապրիլի 22-ին դատախազություն էր հրավիրվել հանրահավաքների ակտիվ մասնակից, Երեւանի նախկին բնակիչ, ներկայումս ԱՄՆ քաղաքացի Արթուր Վարդանյանը: Հարցաքննության ընթացքում պարզվել էր, որ վերջինս մի քանի անգամ, օգտվելով ՀՀ քաղաքացու անձնագրից, բազմիցս ապօրինի հատել է Հայաստանի պետական սահմանը, ներգրավվել քաղաքական եւ ընտրական գործընթացներում, ակտիվորեն մասնակցել ընդդիմության կազմակերպած հանրահավաքներին, պետական իշխանությունը բռնությամբ զավթելուն ուղղված գործողություններին:

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, որը մեջբերում է փաստաբան Աշոտ Սարգսյանին, «Ապրիլի 23-ին Ռոբերտ Քոչարյանի հրամանագրով նրան (Արթուր Վարդանյանին) զրկել են Հայաստանի քաղաքացիությունից»: «Օրենքի հետ ոչ մի կապ չունեցող գործողություն է՝ եւ հարուցումը (քր. գործի), եւ մեղադրանքը, եւ ձերբակալումը եւ ազատ արձակումը», ասել է Սարգսյանը:

Արբանյակային լուսանկարներն ապացուցում են Նոյյան տապանի առկայությունը Արարատ լեռան վրա

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ, 27 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամերիկյան ընկերությունը պնդում է, որ երկրի արհեստական արբանյակի կողմից արված լուսանկարներն ապացուցում են բիբլիական Նոյյան տապանի առկայությունը Արարատ լեռան վրա: Այս սենսացիոն հայտարարությունը, տարածված մամուլի տեղեկագրի համաձայն, պատկանում է Դենիել Մակրիվերին՝ «Տրինիտի ինտերնեյշըն» ընկերության նախագահին, ընկերություն, որը երկար տարիներ զբաղվում էր Նոյյան տապանի որոնմամբ: Իսկ լուսանկարները, որոնց հիման վրա արվել է այդ հայտարարությունը, արվել են «Դիջիթալ գլոբ» ընկերության «Քվիք բերդ-2» առեւտրային արբանյակի կողմից:

Ինչպես պնդվում է, արբանյակից ստացված լուսանկարները արձանագրել են ակնհայտորեն ձեռագործ շինվածք, որն ունի մոտավորապես 13,5 մետր բարձրություն, 22,5 մետր լայնություն եւ 135 մետր երկարություն: Մասնագետների կարծիքով, այդ շինվածքը հայտնաբերելուն օգնել է անցյալ ամռանը Եվրոպայում հաստատված աննախադեպ շոգ եղանակը, երբ տաք օդի հոսանքները հանգեցրին Արարատ լեռան սառույցների ու ձյան հալչելուն: Դրա հետեւանքով առեղծվածային շինվածքը շատ ավելի պարզ տեսանելի է դարձել:

Այժմ կազմակերպվում է տասը հետազոտողներից բաղկացած ամերիկաթուրքական համատեղ արշավախումբ, որը հուլիսի 15-ից մինչեւ օգոստոսի 15-ն ընկած ժամանակահատվածում պետք է բարձրանա լեռը եւ տեղում ուսումնասիրի հանելուկային օբյեկտը: Ըստ որոշ հաղորդումների, հետազոտողները կկատարեն լուսանկարում եւ չափումներ, այլ հաղորդումների համաձայն, նրանք նմուշներ կհավաքեն հետագա լաբորատոր հետազոտությունների համար:

Այսպես կոչված «արարատյան անոմալիաների» մասին առաջին հաղորդումները վերաբերում են 1949 թվականին, երբ օդալուսանկարահանման ընթացքում հայտնաբերվեց առեղծվածային օբյեկտը:

«Խաղաղ առյուծը», «Լաս Վեգասի հայրը»

Ամերիկյան մամուլն անդրադարձել է Քըրք Քըրքորյանին

ԼԱՍ ՎԵԳԱՍ, 27 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ո՞վ է ամերիկահայ միլիարդատեր, բարեգործ եւ առեւտրական Քըրք Քըրքորյանը», հարց է տալիս «Լաս Վեգաս ռեվյու ջոռնըլ» թերթի լրագրող Ք. Ժ. Իվընզը, նրան անվանելով «Խաղաղ առյուծ», «Լաս Վեգասի հայր»:

Հոդվածում, որն արտատպել են սփյուռքահայ տարբեր պարբերականներ, հեղինակը անդրադառնում է նրա կենսագրական հանգամանքներին, ծնողների՝ Ահարոն եւ Լիլի Գրիգորյանների հայկական ընտանիքին, առեւտրական գործերում ունեցած հաջողություններին: Հատկապես հիշատակվում են ամերիկյան երկու նշանավոր կինոընկերությունների կրկնակի գնումն ու վերավաճառքը, «Քրայսլեր» հայտնի ընկերության բաժնետոմսերի ձեռքբերումը:

Իր անցյալի երազը՝ աշխարհում ամենամեծ հյուրանոցը կառուցելու գաղափարը միշտ հալածել է նրան, մինչեւ որ երկու տարի կառուցվելուց հետո 1993 թվականի դեկտեմբերի 18-ին Լաս Վեգասում հանդիսավորապես բացվեց «Էմ Ջի Էմ Գրանդ» հյուրանոցը՝ 5 հազար համարով, 60 հազար քառակուսի մետր խաղասրահներով, մեծ այգիով:

Հոդվածում անդրադարձ կա նրա հայրենասիրական գործունեությանը, մասնավորապես «Լինսի» հիմնադրամի բարեսիրական ներդրմանը, որի շնորհիվ 2003 թվականին Հայաստանում հսկայական շինարարական աշխատանք է կատարվել:

«Քըրք Քըրքորյանը 87 տարեկան է, գրել է թերթը, բայց դեռ շատ աշխույժ է տնտեսական հարցերում եւ նոր գործարքներ է նախատեսում: Հասարակական վայրերում երեւալ չի սիրում եւ չի խառնվում իր գործերի տնօրենների գործունեությանը, թողնելով, որ դրանց նրանք տնօրինեն»:

Երեկ հայտարարված «վճռական» հանրահավաքին հաջորդելու է եւս մեկը

Ընդդիմությունը սպասում է ՀՀ յուրաքանչյուր քաղաքացու վճռականությանն ու հետեւողականությանը

Օրեր առաջ քաղաքական երկու թեւերն էլ ԱԺ նախագահի հրավիրած քաղաքական խորհրդակցությունը գնահատեցին որպես հետագա երկխոսության հիմք, իսկ երեկ այդ հիմք կոչվածը փլուզվեց: Խորհրդարանական մեծամասնությունը, չնայած ընդդիմության պահանջին, «Ժողովներ, հանրահավաքներ, երթեր եւ ցույցեր անցկացնելու մասին» օրինագիծն ընդունեց եւ չապահովեց հանրաքվեի անցկացումը երաշխավորող միջոցառումների ծրագրի համատեղ քննարկումը: Ընդդիմությունը որոշեց այդ հիմնավորմամբ դադարեցնել քաղաքական խորհրդակցությունները եւ, բոլորովին էլ մտադրություն չունենալով հրաժարվել որդեգրած հանրահավաքային գործելակերպից, երեկ Ազատության հրապարակում հերթական, այսպես կոչված, վճռական հանրահավաքը հրավիրեց, որտեղ նախորդ հավաքների համեմատ ավելի սակավաթիվ, ըստ իրավապահների 3, ըստ ընդդիմության՝ 25 հազար ունկնդիրներին ավետման ձեւով հավաքը վարող Ալբերտ Բազեյանը տեղեկացրեց, որ հանրապետության ներքաղաքական իրավիճակն այսօր քննարկվելու է Եվրախորհրդում եւ ընդգծեց, որ եթե սանկցիաներ կիրառվեն, ապա բոլորս կտուժենք: Որպես մեղավոր մասնանշեց իշխանություններին: Նաեւ վստահեցրեց, որ իրենց պահանջած իշխանափոխությունը բոլորովին էլ անձի փոփոխություն չէ, այլ ձգտում է երկրում օրինական իշխանություն հաստատելու:

Հաջորդ բանախոսը՝ Վիկտոր Դալլաքյանը հավաքվածների ոգեւորությունն արթնացնելու նպատակով հիշեցրեց, որ իրենց կարգախոսները մնացել են նույնը՝ «Հեռացի՛ր» եւ «Միացում»: Իսկ նպատակն ու պահանջը նախագահի հրաժարականն է: Հայտնելով, որ ընդդիմությունը դադարեցրել է քաղաքական խորհրդակցությունները, Դալլաքյանն ընդգծեց, որ իրենց պահանջների կոալիցիայի կատարման դեպքում, այնուամենայնիվ, կվերսկսվեն խորհրդակցությունները՝ երկխոսության հեռանկարով:

«Ղարաբաղյան կլանի» մեջքը կոտրելու իր կոչը Դալլաքյանը երեկ փոխարինեց հաղթանակի կոչով: Իսկ որպես հաղթանակ ներկայացրեց «վտանգված հայրենիքը եւ Քոչարյանի բռնատիրական ռեժիմը տապալելու» հեռանկարը, որի իրականացման համար խիստ կարեւորեց յուրաքանչյուրի վճռականությունն ու հետեւողականությունը: Օհան Դուրյանի ելույթն իր ուժգնությամբ չզիջեց հաջորդած եւ նախորդած բանախոսների ավելիին: Նա հարկ համարեց հավաստիացնել, որ հայրենիքի ջուրն ու էներգիան օտարներին վաճառած նախագահը ձգտում է իշխանության գլուխ մնալ «Հայաստանի օգն էլ սատանային ծախելու համար»: Դուրյանի ելույթին հաջորդեց վնասված տեխնիկայի պարտադրած երկարատեւ լռությունը, որն էլ հավաքվածներից շատերի հեռանալու պատճառ դարձավ: Հանրահավաքի վերջում Ալբերտ Բազեյանը հարկ համարեց ընդգծել, որ տեխնիկայի փչանալն էլ իշխանության մեղավորությունն է, քանի որ վերջինս չի պաշտպանում քաղաքացիների իրավունքը:

Ի վերջո, նորոգված տեխնիկայի շնորհիվ Արամ Զավենի Սարգսյանը եւս մեկ անգամ փաստեց, որ ժողովուրդը [illegible] վախեցողը չէ եւ որ միտինգները, երթերն անցկացվելու են մինչեւ Ռոբերտ Քոչարյանի հրաժարականը: Ի վերջո, Արամ Սարգսյանը հայտարարեց, որ կոալիցիային ընդդիմության առաջարկները ընդունելու համար 7 օր ժամանակ է տրվում, որից հետո մայիսի 4-ին Ազատության հրապարակում, ժամը 18-ին կհրավիրվի հերթական վճռական հանրահավաքը՝ առաջարկների չկատարման դեպքում նախագահի հրաժարականը պահանջելու մտադրությամբ: Կոչ անելով մայիսի 4-ին ՀՀ քաղաքացիների հնարավորինս միասնական, հավաքական ու մեծաքանակ ներկայության, Արամ Սարգսյանը հավաստեց, որ այդ դեպքում հնարավոր է ինքն ասի. «Ժողովուրդ ջան, դուք գնացեք, ես գնում եմ Քոչարյանին հանելու»:

Հավաքի մասնակիցներից մի քանիսի գրավոր խնդրանքի համաձայն, հարթակ բարձրացավ եւ ելույթ ունեցավ Արամ Կարապետյանը, որը փաստեց, թե իրենք մշտապես ներկա են եղել հանրահավաքներին, որ իրենք էլ ձերբակալվածներ, ծեծվածներ ունեն, եւ որ ընդդիմության կողքին լինելով ինքը մայիսի 20-ին «Նոր ժամանակների» ծրագրով ելույթ կունենա: Նկատենք, որ ընդդիմությունը միասնական հանրահավաք հայտարարեց մայիսի 4-ին, ինչը ճիշտ համարելով, Արամ Կարապետյանը հայտնեց. «Մեր մեջ վեճեր չե՞ն եղել, այ պրն Բազեյանն այստեղ է, թող ասի՝ մեր մեջ վեճեր եղե՞լ են, չեն եղել»:

Արամ Սարգսյանը կես առ կես անդրադառնալով երկրի տնտեսական, քաղաքական, մշակութային ոլորտներում տիրող իրավիճակին, նշեց, որ իշխանությունն իր գործունեությամբ բացառում է համապարփակ ծրագրի հնարավորությունը ու դրանով իսկ երկիրն աշխարհաքաղաքական զարգացումների դեմ թողնում մերկապարանոց: Ու պատճառը թողած, անդրադառնում է հետեւանքին, այն է՝ երկրի ներքաղաքական իրավիճակը Եվրախորհրդում քննարկելու փաստին: Սարգսյանն անդրադարձավ նաեւ ղարաբաղյան խնդրի լուծմանը, հավաստիացնելով, որ այն կիրականանա միայն այն իշխանության առկայության դեպքում, որի հանդեպ ժողովուրդը կունենա լիակատար վստահություն: Իսկ մինչ այդ ներկայիս իշխանություններին հանգիստ չի տրվի, քանի որ կա ժողովրդի եւ ընդդիմության միասնականությունը: Այստեղ հասկացվեց, թե ում էր ուղղված հանրահավաքի ընթացքում հնչող «Միացում» կոչը:

Հանրահավաքի ավարտին հնչեց Ստեփան Դեմիրճյանի ելույթը, որում բանախոսը մասնավորապես ասաց, որ ընդդիմության արդեն մեկ տարի վարած խաղաղ քաղաքականությանն ու կեղծիքների դեմ պայքարին, իշխանությունը պատասխանում է բռնություններով, սադրանքներով, լրատվական շրջափակումով, որոնք, ըստ Դեմիրճյանի, անօգուտ են, քանի որ դրանք ժողովուրդը չի ներելու: Իսկ մինչ այդ Դեմիրճյանն ընդգծեց, որ մինչ Եվրախորհրդում քննարկվում է Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակը, ՀՀ յուրաքանչյուր քաղաքացի պետք է կողմնորոշվի եւ որոշի՝ ինքը ժողովրդի հետ է, թե ոչ: Իսկ իշխանությունն էլ զուր է միջազգային ուժերի առաջ երկխոսության շղարշ ծեծում, ըստ Դեմիրճյանի: Հավաքվածներին հրաժեշտ տալուց հետո Ստեփան Դեմիրճյանը որոշեց եւս մեկ անգամ հիշեցնել, որ ընդունվել է «Ժողովներ, հանրահավաքներ, երթեր եւ ցույցեր անցկացնելու մասին» օրինագիծը, չնայած Եվրախորհրդի փորձագետի տված բացասական եզրակացությանը: Հանրահավաքի ավարտին ի վերջո տեխնիկական թերացումների համար ներողություն հնչեց եւ որպես մեղավոր մասնանշվեց... իշխանությունը:

Եվրախորհրդում Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակի քննարկումը որպես հաղթանակ մատուցող ընդդիմությունը իշխանափոխություն ապահովողի գլխավոր դերը ընձեռեց ժողովրդին:

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ

Ժողովրդական խոսքն ասում է 40 օր

Տիգրան Թորոսյանն առաջարկում է ընդամենը 4 օր

Պատմությունը կրկնվում է. մեր երկրում առաջացած խնդիրները լուծելու համար օտարներին դիմելու սովորույթն արդեն դարձել է պատմական ավանդույթ: Եթե նախկինում հայ նախարարները հայոց թագավորից կամ միմյանցից բողոքելու համար գնում էին պարսից արքայի մոտ Տիզբոն, հետագայում Բյուզանդիայի կայսեր մոտ՝ Կոստանդնուպոլիս, այնուհետեւ՝ Մոսկվա, այսօր ընդամենը փոխվել է բողոքի վայրը: Փոխվում են մարդիկ, Տիզբոնին փոխարինում է Բրյուսելը, չեն փոխվում միայն գործելաոճը եւ հետեւանքը: Իսկ պատմությունը ցույց է տալիս, որ հետեւանքը մեկն է լինում՝ երկրի կործանում, պետականության կորուստ: Սա՝ իբրեւ փոքրիկ պատմական ակնարկ եւ համեմատություն այսօրվա իրականության հետ:

Երեկվա մամուլում շրջանառվող թեման Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի լիագումար նիստում Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակի քննարկումն էր: ԵԽ ԽՎ ժողովում հայաստանյան պատվիրակության անդամ Արշակ Գեղամյանը երեկ մամուլում պատասխանելով լրագրողների հարցերին, հայտարարել է, որ ԵԽԽՎ լիագումար նիստում օրակարգում Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակի հարցը ներառելուն դեմ են քվեարկել մեր երկրի պատվիրակության իշխանական հատվածը, Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի պատվիրակները: Արշակ Գեղամյանը, փաստորեն նման հայտարարությամբ ակնարկում է, որ Հայաստանի իշխանությունների, ադրբեջանցի եւ թուրք պատվիրակների մոտեցումներն այս հարցում համընկնում են: ԵԽԽՎ-ում Հայաստանի պատվիրակության ղեկավար Տիգրան Թորոսյանը երեկ մեզ հետ ունեցած հեռախոսազրույցում հայտարարեց, թե «ասվածը տխմարություն է, բոլորի համար պարզ է, թե ովքեր են գրկախառնված շրջում ադրբեջանցի պատգամավորների հետ եւ ովքեր են անցյալ անգամ եւ հիմա քվեարկում ադրբեջանցիների նման»:

Թե ում մասին է խոսքը, ավելի կոնկրետ Տիգրան Թորոսյանը չնշեց, ավելացրեց միայն. «Ժողովրդական խոսք կա. 40 օր հետո ամեն ինչ պարզվում է եւ դուրս գալիս ջրի երես: 40 օր սպասել պետք չէ, 4 օր հետո Հայաստանում բոլորն ամեն ինչ կիմանան»:

Մ. Հ.

Ընդդիմությունը հրաժարվում է երկխոսությունից

Սկիզբը՝ էջ 1

Արշակ Սադոյանը Վ. Դալլաքյանի հիմնավորումները շարունակեց նույն տրամաբանությամբ: Իշխանությունները քաղաքական երկխոսության պատրանք են ստեղծում, որպեսզի Եվրախորհրդի առաջ արդարանալու բան ունենան, իսկ իրենք չեն ուզում ժողովրդավարության շղարշ ծառայել: Եվ այդ ընթացքում հետապնդումներն ու բռնությունները շարունակվում են: «Երկխոսությունը հնարավոր կլինի, եթե կոալիցիան իսկապես ուժ ներկայացնի, այլ ոչ թե նախագահի ձեռքին մարիոնետի դեր խաղա»: Ես կարծում եմ, որ ե՛ւ կոալիցիան, ե՛ւ իշխանությունները կհասկանան, որ իրենց գնացքն արդեն շարժվել է... եւ եթե իսկապես ճշգրտումներ լինեն իրենց մոտեցումներում, ապա ե՛ւ կոնսուլտացիաները, ե՛ւ երկխոսությունը կկայանան»:

Հարցին, թե ընդդիմությունն ինչպես է վերաբերվում ՀՀ նախագահի՝ իրենց «դավաճաններ ու քաղաքական անմեղսունակներ» որակմանը, Վ. Դալլաքյանն ասաց. «Այդպիսի արտահայտությունները անողը վարկաբեկում է նախագահական ինստիտուտը, բայց միշտ չէ, որ գլխարկն արժանի գլուխ է զարդարում»: Եվ լրագրողներին խորհուրդ տվեց իրենց հոդվածներն այդպես էլ վերնագրել:

Իշխանությունը երկխոսելու հավանականությունը սպառված չի համարում

Անմիջապես հետո պատասխան ճեպազրույցով հանդես եկավ ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը: «Այսօր որոշում կայացվեց ժամանակավոր դադարեցնել քաղաքական կոնսուլտացիաները, որպեսզի կուսակցություններն այդ ընթացքում կարողանան քննարկել առաջարկները, եւ ընդդիմությունն էլ ճշգրտի «Ազգային միաբանության» դիրքորոշումը, որն այդ խորհրդակցություններից ոչ մեկին չմասնակցեց», ասաց ԱԺ նախագահը: Նա շեշտեց, որ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել քաղաքական խորհրդակցությունները շարունակելու մասին եւ մի քանի օր հետո ինքը հրավեր կուղարկի 2 կողմերին էլ:

Այն դիտողությանը, թե ժամ առաջ ընդդիմության ներկայացուցիչները բոլորովին այլ բան ասացին, ԱԺ նախագահը պատասխանեց, որ հանդիպումներն ընդհատելու առաջարկն արել է հենց Վ. Դալլաքյանը, բայց երեւի «լրագրողների ու տեսախցիկների ազդեցության տակ այլ բան է ասել... Այդ պայմանավորվածությանը ներկա է եղել մոտ 10 տղամարդ, ավելին՝ 1 օր առաջ խնդրել են տեղյակ պահել, երբ է լինելու հաջորդ հանդիպումը»: Նա շեշտեց, որ իր զրույցներն ընդդիմադիրների հետ ցույց են տալիս, որ երկխոսության պաշարը դեռ սպառված չէ: Ինչ վերաբերում է հանրահավաքների օրենքի քննարկումների հետաձգմանը, ապա, ԱԺ նախագահի արդարացմամբ, այդ առաջարկն ստացվել է նախորդ օրը երեկոյան ժամը 18-ին: Իսկ ԱԺ-ն արդեն առավոտյան որոշում է ընդունել երկրորդ եւ երրորդ ընթերցում կազմակերպելու մասին: «Բա որ ասում ենք [illegible] խորհրդարան, պատահակա՞ն ենք ասում. երկրի համար առանցքային օրենքները լավը չեն կարող լինել, եթե դրանց չի մասնակցում ընդդիմությունը»:

Մարդկանց ազատ տեղաշարժերը խափանելու ընդդիմության բողոքարկմանը Ա. Բաղդասարյանը համաձայն է, սակայն ժխտեց գրահատեխնիկայի կամ ավտոմատավորների կողմից որեւէ շրջանում ճանապարհները փակելու հնարավորությունը:

Վերջում նա անդրադարձավ ԵԽԽՎ նիստում Հայաստանի ներքաղաքական վիճակի մասին այսօր սպասվող քննարկմանը. «Երբ խնդիրները երկրի ներսից դուրս են գալիս, ոչ ցանկալի գնահատականներ են բերում: ԵԽ դեմոկրատական խմբակցությունում երեկ տեղի ունեցած քննարկման ժամանակ Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակն օրակարգ մտցնելուն կողմ է եղել 6 մարդ, որոնցից 4-ը՝ Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի ներկայացուցիչներ: Մենք ուրախացնում ենք միայն Հայաստանի հակառակորդներին: Հարցի քննարկումից ոչ ոք չի շահելու, իսկ վնասվելու է ժողովուրդը»:

Ուշադրությունը կենտրոնանում է «Կենտրոն» հեռուստաընկերության վրա

Շաբաթ օրը «Կենտրոն» հեռուստաընկերությունը նոր տնօրեն ունեցավ՝ հանձին Արամ Աբրահամյանի (որին ըստ լուրերի խոստացել են ամսական 3 հազար ԱՄՆ դոլար աշխատավարձ): Հեռուստաընկերության հսկիչ-փաթեթը, պարզվեց, ԱԺ պատգամավոր, գործարար (անկուսակցական, հանրապետականների համամասնական ցուցակով ընտրված) Մուրադ (Վլադ) Գուլոյանի ձեռքին է: Նա Կոտայքի մարզի Առինջ գյուղից է եւ ԱԺ մեկ այլ պատգամավորի՝ Գագիկ Ծառուկյանի համագյուղացին է:

Մուրադ Գուլոյանը «Միլսա» ՍՊԸ-ի նախագահն է: Թե որքանով է նա գնել «Կենտրոնը», առայժմ չի հրապարակվում: Սակայն լուրեր են պտտվում, որ «Կենտրոնի» նախկին տեր, ԱԺ պատգամավոր Գուրգեն Արսենյանը պարտքեր ունի եւ դրանցից ազատվելու համար վաճառել է «Կենտրոնը» շահավետ գնով: Նոր սեփականատերն էլ այն գնել է շահավետ բիզնես դարձնելու ակնկալիքով: Մուրադ Գուլոյանը, ինչպես նշեց ԱԺ պատգամավոր Մանուկ Գասպարյանը, «իմ 25 տարվա ընկերն է, միասին սովորել ենք Ստավրոպոլի ինստիտուտում: Մասնագիտությամբ նա տնտեսագետ-կազմակերպիչ է եւ բիզնեսով զբաղվում է 1980 թ.-ից՝ աշխատելով «Հայկոոպի» համակարգում «Երշկոոպի» առեւտրի բաժնի վարիչ: Նա դեռ այդ տարիներին առաջիններից էր, որ հանրապետություն տարբեր տեսակի ապրանքներ ու կահույք էր ներկրում: 1990 թ.-ից մի քանի տարի աշխատել է Բելգիայում եւ այնտեղ ունի համատեղ ու անձնական քաղցրավենիքի արտադրության ձեռնարկություններ»:

Այս վերջին երկու տարիների ընթացքում Մուրադ Գուլոյանը ներդրումներ է անում նաեւ Հայաստանում՝ գնելով Շիրակի մարզի Բայանդուրի թռչնաբուծականը (որը նախկինում ջրի գնով սեփականաշնորհել էր Հրանտ Բագրատյանն իր եղբոր անունով, վերջինս էլ գործից գլուխ չհանելով՝ վաճառել էր պարուհիկներին... ու այդպես էլ երբեմնի հայտնի թռչնաբուծականը սնանկացել էր վերջնականապես, բոլոր թռչուններն էլ սատկել էին): Այժմ հսկիչ փաթեթը գնելով, Մ. Գուլոյանն արդեն մի քանի ամիս է թռչնաբուծականը ոտքի է կանգնեցրել, աշխատատեղեր է բացել ու հեռահար լայն ծրագրեր ունի Հայաստանում իր բիզնեսն ամրացնելու եւ զարգացնելու՝ բացելով մի քանի նոր արտադրամասեր:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 9-րդ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս՝ 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՒՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենյակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայություն / հեռ. 582483
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նյութերի ամբողջական թե մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ, առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության, խստիվ արգելվում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի:
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Լրաքացիկ

Անցած տարի Հայաստանում ազատազրկման է դատապարտվել 1935 մարդ, կալանքը որպես խափանման միջոց կիրառվել է 4923 անձի նկատմամբ, իսկ գրավը որպես խափանման միջոց կիրառվել է ընդամենը 63 անձի նկատմամբ: Այս տվյալները թույլ են տալիս եզրակացնել, որ չնայած քրեական դատավարության օրենսգրքով գրավը համարվում է այլընտրանքային կկիրառվի միմիայն այլ խափանման միջոց չլինելու դեպքում: Դա պարտավորեցնող է, եւ պետք է անպայման ընդգրկել օրենքում՝ ելնելով կոնկրետ հանցագործության բնույթից եւ հանցագործություն կատարած անձից: Նա հավելեց, որ քրեական դատավարության ու քրեական օրենսգրքերում անհրաժեշտ են փոփոխություններ, հատկապես նկատի ունենալով խափանման միջոցների ու պատիժնե- նախաձեռնությամբ փոխել խափանման միջոցը: Փաստաբան **Ռուբեն Սահակյանը** եւս համոզված է, որ օրենքում սպրդած փոքր սխալներից օգտվում են հատկապես քննիչները, քանի որ նրանք ընտրում են իրենց շահեկան բառերն ու նախադասությունները ու դրանք մեկնաբանում յուրովի՝ մերժելով գրավն իբրեւ խափանման միջոց ընտրելու պաշտպանների միջնորդությունները:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Կալանավորները շատանում են, որովհետեւ գրավն իբրեւ խափանման միջոց գրեթե չի կիրառվում

խափանման միջոց, սակայն դեռեւս լայն կիրառում չի գտել դատաիրավական համակարգում:

Այս խնդրին էր նվիրված հանրապետության նախագահի խորհրդական **Բագրատ Եսայանի** երեկ անցկացրած քննարկումը, որին հրավիրված էին ՀՀ դատախազության ու ոստիկանության ներկայացուցիչներ, փաստաբաններ, իրավապաշտպաններ:

Մասնակիցներն անդրադարձան խնդրին անմիջականորեն առնչվող մի շարք հարցերի պարզաբանմանը, նշելով օրենսդրական փոփոխություններ կատարելու, դատավորների վերապատրաստման, գրավի կիրառման արդյունավետությունը պարզող ուսումնասիրություններ անելու եւ այլ գործոնների անհրաժեշտությունը: Օրենքն ավելի արդյունավետ դարձնելու նկատառումով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական եւ զինվորական գործերով պալատի նախագահ **Մհեր Խաչատրյանը** նշեց, որ քրեական դատավարության օրենսգրքում անհրաժեշտ է մտցնել պարտադիր կետ, որով կալանքը րի վերաբերյալ կետերը: Դրանք այժմ մշակում են արդարադատության նախարարության, դատախազության եւ ոստիկանության մարմինները, եւ առաջիկայում կներկայացվեն կառավարություն ու Ազգային ժողով:

Ֆինանսների նախարարության ներկայացուցիչը խոսեց այն մասին, որ մեծ թվով կալանավորներ պահելը ձեռնտու չէ պետությանը, քանի որ մեկ շնչին պետբյուջեից հատկացվում է օրական 1400 դրամ:

Իրավապաշտպան **Պուշկին Սերոբյանը** շեշտեց, որ մեզանում մոտ 500 քննիչներ տարիների նախաքննություններ են անցկացնում եւ կիրառում խափանման միջոց, մինչդեռ ոստիկանության օրենքով քննիչներին իրավունք չի տրվում նախաքննություն անցկացնելու: Նա նույնպես առաջարկեց փոփոխություններ կատարել օրենքում, մասնավորաբար ընդգծելով, որ օրենքը կիրառելի է միայն դատարանի որոշմամբ մեղադրյալին կալանավորելու պահից, այն դեպքում, երբ դատարանը կարող է հենց իր

Եղան նաեւ հակառակ կարծիքներ, որ օրենքն իրականում թերի չէ, թերանում են այն կատարողները, որ պարզապես պետք է ստեղծել օրենքը կիրառելու մեխանիզմներ, այլ ոչ թե հանդես գալ պերճախոս ելույթներով:

Ամփոփելով քննարկումը պրն Եսայանը նկատեց, որ օրենքն ըստ էության հստակ է ու բավականին կիրառելի: Նա անտեղի համարեց այն պատճառաբանությունները, թե գրավի չափը խոչընդոտում է օրենքի կիրառմանը, որովհետեւ գրավի նվազագույն չափը կազմում է մոտ 350 դոլար, որն իրականում մեծ գումար չէ կալանքից ազատվելու համար: Այստեղ գործ ունենք մարդկային ճակատագրի հետ, հետեւաբար պահանջվում է փաստաբանական միությունների, հասարակական կազմակերպությունների ու լրատվամիջոցների համատեղ գործունեությունը՝ հասարակությանը իրազեկելու եւ դատաիրավական համակարգը վերահսկողության տակ պահելու համար:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

AEPLAC-Ի ՍԵՄԻՆԱՐԸ

Արտահանման արտոնյալ համակարգի մասին Հայաստանում ոչ բոլոր արտահանողները գիտեն

Հայաստանի արտահանողներին աջակցելու նպատակ էր հետապնդում «Կոնգրես» հյուրանոցում Տնտեսական քաղաքականության եւ իրավական խորհրդատվության հայ-եվրոպական կենտրոնի (AEPLAC) նախաձեռնած երկօրյա սեմինարը: Ինչպես միջոցառման ավարտին կայացած մամուլի ասուլիսի ժամանակ տեղեկացրեց առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման

փոխնախարար **Տիգրան Դավթյանը**, Հայաստանին հաջողվել է հիմնական գործընկեր պետություններից ստանալ արտահանման արտոնյալ կարգավիճակ: Գլխավոր խնդիրն այստեղ մեր գործարարներին այդ արտոնություններից օգտվելու հնարավորություն ընձեռելն է: ԱՄՆ-ի, Կանադայի, Ճապոնիայի եւ Եվրամիության կողմից Հայաստանին տրամադրված արտահանման GSP կոչվող համակարգը հնարավորություն է տալիս հայկական ապրանքները այդ երկրներ ներմուծել առանց մաքսատուրքերի կամ նվազ մաքսատուրքերով: Սակայն փոխնախարարը հայտնեց, որ այդ համակարգից օգտվում է Հայաստանի արտահանողների մոտ երկու երրորդը, իսկ մյուսները կամ տեղյակ չեն այդ համակարգից, կամ դրանից օգտվելու ձեւերը չգիտեն:

AEPLAC-ի ներկայացուցիչ Տիգրան Ջրբաշյանը հայտնեց, որ Հայաստանը 2003 թ.-ին, շնորհիվ արտոնության այս համակարգի, հնարավորություն ուներ տնտեսելու 3 մլն 960 հազար դոլար: Սակայն վերոնշյալ անտեղյակության պատճառով 1 մլն 860 հազար դոլարը վճարվել է որպես մաքսատուրք: Այսինքն, Հայաստանի տնտեսությունը այդքան գումար է կորցրել: Կարեւորելով արտահանման նշանակությունը երկրի համար, Տիգրան Ջրբաշյանը նշեց, որ անցյալ տարի Հայաստանի տնտեսական աճի 21,3 տոկոսը արտահանման բաժինն է: Նրա հավաստմամբ, արդեն 3 տարի Հայաստանը անցել է ներմուծմանը փոխարինող աճից արտահանման աճին:

Մամուլի ասուլիսի ժամանակ, որին մասնակցում էին սեմինարի բանախոսները՝ Շվեդիայի առեւտրի ազգային պալատի ներկայացուցիչներ **Աննա Յանսոնը, Ուլրիկա Լինդման-Ակեսոնը** եւ AEPLAC-ի եվրոպական տնօրեն **Քեննեթ Մյունստերը**, անդրադարձ եղավ Եվրամիության հետ Հայաստանի հարաբերություններին եւ ԵՄ-ի «Ընդլայնված Եվրոպա: Նոր հարեւաններ» ծրագրին: Այս առթիվ **Քեննեթ Մյունստերը** հայտնեց, որ Հայաստանը ներկայումս շատ ավելի անկախ է, քան 10 տարի առաջ, երբ Եվրամիության երկրների առեւտուրը ցածր մակարդակի վրա էր: Նա չցանկացավ ժամանակից առաջ ընկնելով վերոնշյալ ծրագրի կյանքի կոչելու կոնկրետ ժամկետներ նշել, բայց ասաց, որ այս տարվա մայիսի 17-18-ին Բրյուսելում հայտարարություն կարվի այդ առնչությամբ:

Տիգրան Ջրբաշյանն էլ իր հերթին այն կարծիքը հայտնեց, որ Հայաստանի ինտեգրացումը եվրոպային ինքնանպատակ չէ եւ մեր ազգի բարեկեցությունը բարձրացնելու միջոց է:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ինքնասպանություն Ազգային ժողովում

Ապրիլի 26-ին, ինչպես միշտ, Ազգային ժողովի արձանագրային բաժնի գլխավոր մասնագետ Հասմիկ Աբրահամյանը եկել է աշխատանքի, սովորականի պես կատակել, ծիծաղել է, սակայն չկարողանալով թաքցնել անսովոր տխրությունը: Ընդմիջման ժամին թույլտվություն վերցնելով կարճ ժամանակով դուրս է եկել շենքից, բանկային հաշվից հանել է գումարները, վճարել վերջերս ապառիկ գնված լվացքի մեքենայի մնացյալ գումարը... եւ վերադարձել աշխատանքի: Ինչպես պատմեց ԱԺ արձանագրային բաժնի վարիչ **Գրիգոր Թանանյանը**. «Հասմիկ Աբրահամյանը բաժնի առաջատար աշխատակիցներից մեկն է եղել: Նա խմբագրում էր ԱԺ ընդունած օրենքներն ու որոշումները: Եղել է պարտաճանաչ, կազմակերպված, բարեխիղճ, գործին նվիրված անձնավորություն եւ իր գործը կատարել է պատշաճ ու բարձր մակարդակով, որն էլ միշտ արժանացել է գնահատանքի: Ապրիլի 26-ին Հասմիկն ամբողջ օրվա ընթացքում խմբագրել է երեք օրենքների նախագծեր, այդ թվում երթերի ու միտինգների օրենքի նախագիծը (երկրորդ ընթերցում): Ամբողջ օրվա ընթացքում նա իր պարտականություններն է կատարել: Իհարկե, օրվա ընթացքում տրամադրության որոշ անկում կար, քախծոտություն, բայց գրվածություն, ոչ աշխատանքային տրամադրվածություն չեմ նկատել: Ավելին 16:30-ի մոտ իրենց սենյակում սրճել ենք, կատակել, զրուցել, եւ պատահածի

մասին պարզապես բացատրություն չունեմ եւ չեմ կարողանում հասկանալ, թե ինչը կարող էր պատճառ դառնալ ...»:

Հասմիկ Աբրահամյանն աշխատում է ԱԺ-ում մոտ 10 տարի, իսկ մինչ այդ ուսմասվար է աշխատել Փարաքարի միջնակարգ դպրոցում, հայոց լեզու, գրականություն է դասավանդել: Հասմիկի աշխատանքային ընկերները միայն բարյացակամորեն եւ ցավով էին խոսում այդ անսպասելի կորստի մասին, որը, ըստ նրանց, այսպես է եղել: 18:00-ին միմյանց հրաժեշտ տալուց հետո Հասմիկն ասել է, որ քիչ հետո կգնա տուն: Այնուհետեւ կարգի է բերել գրասեղանը, ջրել է ծաղիկները, լվացել է սուրճի բաժակները եւ ներսից փակել աշխատասենյակի դուռը (հավանաբար, որ կարծեն, թե գնացել է. Մ. Մ.): 20:30-ի սահմաններում ԱԺ-ի պարեկային ծառայության աշխատակիցը շենքի լույսերը մարելու համար շրջել է հարկերով եւ պատահմամբ նկատել կախված մարմինը:

ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության եւ լրատվական բաժնի օպերատիվ տվյալներում նշված է, որ ապրիլի 26-ին, ժամը 20:40-ին ոստիկանության Արաբկիրի բաժին ահազանգ է ստացվել, որ ՀՀ ԱԺ-ում քարտուղարության արձանագրային բաժնի ավագ մասնագետ, 1958 թ. ծնված Հասմիկ Աբրահամյանն ինքնասպանություն է գործել 4-րդ հարկի աստիճանահարթակի եզրաձողերից կախվելու միջոցով: Արտաքին զննությամբ դիակի վրա բռնության հետքեր չեն հայտնաբերվել: Դեպքի հանգամանքները պարզվում են, քննությունը վարում է դատախազությունը:

Հասմիկ Աբրահամյանը, ինչպես ենթադրվում է, ինքնասպանությանը երկար է նախապատրաստվել՝ նախապես հաճախել է վարսավիրանոց, գնել է պարան, տանն իր զգեստների պահարանում թողել է երկտող իր եղբորը (թե որտեղ է իր թաղման համար հատկացված գումարը), ԱԺ-ում վերադարձել է վերցրած պարտքը, փոքրիկ դեղին թղթերի վրա գրել է, որ ինքնասպանության համար որեւէ մեկին չմեղադրեն, նաեւ՝ «Ես ինչպես մաքուր ու անաղարտ մարմնով ու հոգով ծնվել եմ, այդպես էլ գնում եմ եւ չեմ ցանկանում, որ որեւէ մեկի ծաղրին արժանանամ», ասում էին Հասմիկի հետ աշխատողները:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«Արփիմեդը» ցիկլոդոլ է արտադրում

Վերջին 3-4 ամիսներին ուղեղի եւ նյարդային հիվանդությունների համար նախատեսված ցիկլոդոլ դեղամիջոցն անհետացել էր ե՛ւ դեղատներից, ե՛ւ պոլիկլինիկաներից ու հիվանդանոցներից՝ իսկական խուճապ ստեղծելով հիվանդների ու նրանց հարազատների շրջանում: Առողջապահության նախարարության դեղագործական գործունեության կազմակերպման բաժնի պետ Արտաշես Բիշարյանից տեղեկացանք, որ այս շաբաթվա ընթացքում ցիկլոդոլային ճգնաժամը վերջապես կհաղթահարվի: Բացի այն, որ կենտրոնացված գնումներ իրականացնող ֆիրման մեծաքանակ ներմուծում է արել, դեղագործական շուկայում հայտնվել է նաեւ տեղական արտադրության ցիկլոդոլ: Կոտայքի մարզում աշխատող «Արփիմեդ» դեղագործական ֆիրման նախաձեռնել է այս դեղամիջոցների արտադրությունը: Հումքը ներմուծվել է Հոլանդիայից:

«Դեղագործականություն» ՓԲԸ դեղագործական հիմնարկների բաժնի վարիչ **Գագիկ Գրիգորյանի** համոզմամբ, առաջիկա ամիսների ընթացքում հնարավոր է նույնիսկ լճացում արձանագրվի շուկայում, քանի որ նկատի առնելով մեծ պահանջարկը, ներմուծողները մեծ քանակով ցիկլոդոլ են բերում հանրապետություն:

Իսկ ինչո՞վ են պատճառաբանված ոչ միայն ցիկլոդոլի, այլեւ մյուս շատ այլ դեղամիջոցների սակավության կամ իսպառ բացակայության բռնկումները: «Քանի որ դեղերի ապահովումը կատարվում է կոմերցիոն ճանապարհով, նման երեւույթները երբեք չի կարելի բացառել», այս կարծիքն էլ հայտնեց Երեւանի քաղաքապետարանի առողջապահության եւ սոցիալական հարցերով վարչության պետ **Արմեն Սողոյանը**:

Զարգացած բոլոր երկրներում հիմնական դեղամիջոցների ցանկի գաղափար կա, եւ դրանց մատչելիության երաշխավորը պետությունն է: Այսինքն՝ կառավարությունը դոտացիոն միջոցներով ապահովում է ծախսածածկումը: Այդպես էր նաեւ Խորհրդային Միությունում, երբ անմիջապես դեղատներից զեղչված կամ անվճար արժեքով դեղը հասնում էր հիվանդին: Այսօր այդպիսի քաղաքականություն են իրականացնում ե՛ւ Ռուսաստանը, ե՛ւ Ուկրաինան ու Բելառուսը: Մեր երկրում այդ ծախսածածկումը կատարվում է միայն որոշակի՝ շաքարային, ուռուցքային, նյարդաբանական հիվանդությունների համար, երբ պետական միջոցներով դեղերի գնում է կատարվում: Բայց այդ ճանապարհով պահանջարկը երբեւէ չի լրացվում, որովհետեւ միջոցները սուղ են:

Հայաստանում դեղագործական ոլորտն ամբողջությամբ սեփականաշնորհված է, իսկ պետության մասնակցությունը սահմանափակվում է տենդերային նույնպես սահմանափակ գնումներով:

Նման իրավիճակում ցիկլոդոլային ճգնաժամն ամենեւին էլ անսպասելի չէր: Այս դեղը սովորաբար ներմուծվում է Ռուսաստանից կամ Ուկրաինայից: Մինչեւ ներքին պահանջարկը չբավարարեն, այդ երկրները դեղը դուրս չեն թողնում: Եվ երկարատեւ ձգձգումների պատճառներից մեկն էլ դա էր: Անկասկած, ցիկլոդոլի սեփական արտադրության կազմակերպումը գոնե այս դեղատեսակի ձեռքբերման հետ կապված տհաճ ու վտանգավոր անակնկալներից կպաշտպանի հիվանդներին:

Իսկ ընդհանրապես, պետական դեղորայքային քաղաքականությունը վաղուց ճշգրտումների կարիք ունի:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Մեր շուկան մեր հարստությունն է

Ամենաթանկը, որ առայժմ մնացել է Հայաստանում, մեր երկրի շուկան է: Եվ, եթե նա մնում է տեղական արտադրողների ձեռքերում, ապա դեռ ամեն ինչ կորած չէ, եւ մենք կկարողանանք կառուցել մեր պետության ապագան: Այդ գործընթացում տեղական արտադրողին անհրաժեշտ է ցուցաբերել կառավարության օրենսդրական աջակցություն:

Անհրաժեշտ է գոնե ծածկել դռները դեպի մեր շուկան: Քանզի, թերեւս բացի մեզանից, չկա աշխարհում ոչ մի զարգացած երկիր, որն իր շուկայի նկատմամբ նման անփութություն եւ անպատասխանատվություն ցուցաբերի, եւ այդպես լայն բացված դռներով ընդունի ներմուծվող ամեն բան:

Վերջապես մենք էլ պետք է գիտակցենք, որ «անձրեւից հետո սնկերի պես առատորեն աճող» սրճարանաշատ «օբյեկտներ» եւ տարանում տաքսի-ծառայությունները չեն բարգավաճող տնտեսության չափորոշիչը, իսկ սփյուռքից ներհոսող տարեկան մոտ մեկ միլիարդ դոլարը չի կարող լինել երկրի կայունության եւ արդյունաբերական աճի ցուցանիշ: Չէ որ մինչ այժմ Հայաստանի տնտեսությունը գոյատեւել է միմիայն անհատ ձեռներեցների ճկունության, ինտելեկտի եւ կապիտալի շնորհիվ: Սակայն արդեն հասունացել է անհրաժեշտություն, որ կառավարությունը վերջապես ընդունի տեղական արտադրողների եւ ներմուծողների միջեւ ընթացող պայքարի կարեւորության աստիճանը: Մեր շուկայի լայն բացված դռները, ներմուծողներին վերապահված մի շարք այլ առավելությունների հետ մեկտեղ, կարող են վերջնականապես ջախջախել տեղական արտադրողին: Եվ այդ ժամանակ մեր երկիրը կվերածվի սահմանափակ քանակով բնակչություն ունեցող աշխարհագրական մի տարածաշրջանի:

Այդ առումով վառ օրինակ է սննդի արդյունաբերությունը, որտեղ ներմուծման անսահման ազատությունը հանգեցնում է շատ բացասական հետեւանքների, ինչպես մեր երկրի շուկայի, այնպես էլ մեր բնակչության առողջության համար:

Սնունդը ռազմավարական ոլորտ է

Փորձենք հասկանալ, թե ինչով ենք մենք սնվում: Չէ որ ասվում է. «Մենք այն ենք, ինչ ուտում ենք»: Իսկ ուտում ենք մենք... Ուզո՞ւմ ենք, որ մեր երեխաները առողջ մեծանան: Իսկ որքանո՞վ ենք ուշադիր այդ հարցի նկատմամբ: Արդյոք պատշաճ ուշադրություն դարձնո՞ւմ ենք սննդամթերքի որակին եւ թարմությանը: Արդյոք պետությունը ուշադրության արժանացնո՞ւմ է այն խնդիրը, թե ինչով է սնվում աճող սերունդը՝ մեր երկրի ապագան: Եվ արդյոք պետությունը ձեռնարկո՞ւմ է որեւէ քայլ, որպեսզի ապահովի առողջ եւ որակյալ սննդամթերքի առկայությունը մեր շուկայում:

Չէ՞ որ մեզ մոտ տարեցտարի ավելանում է մանկական տարատեսակ հիվանդությունների եւ անկանոն երեւույթների քանակը, որոնք կապված են թունավորումների եւ սննդի որակի հետ: Այդ փաստը չի կարող լուրջ մտահոգության տեղիք չտալ, կապված սննդամթերքի շուկայի ներկա վիճակի հետ: Անհրաժեշտ է սննդամթերքի որակի եւ անվտանգության ապահովման ոլորտում անցնել հարաբերությունների իրավական կարգավորման բացառիկ պատասխանատու մոտեցմանը: Իհարկե, հիմա գոյություն ունի սննդամթերքի որակի վերահսկողության համակարգ, սակայն դա առայժմ շատ թերի է:

Այդ ամենից առաջին հերթին տուժում է սպառողը, չէ որ եթե պետությունը չձեռնարկի անհապաղ միջոցներ բնակչության առողջապահության ապահովման ուղղությամբ, մենք պարզապես վկա կլինենք մեր ազգի ֆիզիկական դեգրադացիային: Միաժամանակ, ամենայն անկեղծությամբ, պետք է նշենք, որ չունենք որեւիցե երաշխիք, որ մեր օգտագործած, հատկապես Թուրքիայից եւ արաբական երկրներից ներմուծվող, սննդամթերքի բաղադրության մեջ չեն պարունակվում առողջության համար վնասակար բաղադրամասեր: Մի՞թե ոչ ոք չի նկատել փոքրիկ աղջնակների մոտ վերջերս հաճախակի դարձած բարձր, հորմոնալ մազակալությունը: Բայց չէ՞ որ շատ մասնագետներ կապում են այդ երեւույթը քիմիական հավելումների ներգործության հետ, որոնցով հագեցած են ներմուծվող մթերքները:

Չէ՞ որ այսօր գենետիկ մոդիֆիկացված մթերքների օգտագործման հետեւանքով ծագած «ավելորդ քաշի» համաճարակը դարձել է Ամերիկայի գլոբալ խնդիրներից մեկը: Եվ ամենասարսափելին այն է, որ ամեն չորրորդ երեխա տառապում է ճարպակալումով եւ զարկերակային ճնշման բարձրացմամբ: Ուրեմն ինչպե՞ս է կարողանում Եվրոպան արգելել նմանատիպ մթերքների ներմուծումը միայն այն բանի համար, որ ունի կասկածներ դրանցում հորմոնների առկայության վերաբերյալ, իսկ մենք խուսափում ենք որեւէ սահմանափակող միջոց ձեռնարկել՝ ամեն անգամ անդրադառնալով ՀԱԿ նորմերին:

Այսօր Հայաստանի սննդամթերքի շուկայում խառնաշփոթ է տիրում: Կարելի է գտնել ցանկացած սնվելու համար պիտանի եւ ոչ պիտանի մթերքներ, արտադրված աշխարհի տարբեր մասերում: Ընդ որում՝ ներկրված ապրանքի մեծամասնությունը չի վաճառվում այնտեղ, որտեղ արտադրվել է: Փաթեթավորված եւ պիտակավորված է անհասկանալի լեզուներով: Անհնար է պարզել արտադրողին, պահպանման պայմանները, պիտանելիության ժամկետները: Բացակայում են տեղեկությունները ներմուծման համար պատասխանատու անձի վերաբերյալ, թե ում կարելի է դիմել, կամ ով է պատասխանատվություն կրում, եթե կան առարկություններ ապրանքի որակի վերաբերյալ: Մի խոսքով, ոչ ոք տեղյակ չէ, թե դա ինչ ապրանք է եւ ոչ ոք պատասխանատու չէ այդ ապրանքի համար:

Բավական չէ, որ մեր շուկան ողողված է ցածրակարգ բաղադրամասերով, երրորդ երկրների համար նախատեսված մթերքներով, այն միաժամանակ գովազդվում է բոլոր հնարավոր միջոցներով: Վստահ եմ, որ կառավարությունը պետք է լուրջ միջոցներ ձեռնարկի՝ նմանատիպ ապրանքների ներթափանցումը մեր շուկա եւ, առավել եւս, դրանց գովազդումը արգելելու ուղղությամբ: Չէ որ գաղտնիք չէ այն փաստը, որ դրանց պիտանելիության ժամկետները շատ հաճախ անցած են: Սակայն դա չի խոչընդոտում, որ ներմուծողները պատվիրեն նոր փաթեթավորում եւ նվազագույն ծախսերով գնեն եւ ներմուծեն առողջության համար վնասակար այդպիսի մթերքները:

Ներմուծում՝ պայքար շուկայի համար

Ոչնչով դեմ չեմ առողջ մրցակցությանը: Ընդհակառակը, նույնիսկ համոզված եմ, որ ժամանակակից շուկայական հարաբերությունները պետք է երաշխիք հանդիսանան ազատ առեւտրի առկայության համար: Սակայն, դրա հետ մեկտեղ, աշխարհի բոլոր երկրներում պետության կողմից վարվում է տեղական արտադրողի աջակցության քաղաքականություն, որը այնուամենայնիվ չի վերածվում պրոտեկցիոնիզմի: Պետությունը պարտավոր է ստեղծել այնպիսի պայմաններ, որ տեղական արտադրողը ունենա համեմատական առավելություններ, որպեսզի երկրում արտադրելը լինի տնտեսապես առավել շահավետ, քան ներմուծելը: Մեր ղեկավարությունը, ցանկության դեպքում, կարող է կիրառել բազմաթիվ թույլատրված օրինական մեթոդներ՝ պաշտպանելու մեր շուկան այն ցածրորակ մթերքների ներհոսքից, որոնք արտադրվում են նաեւ մեր երկրում: Զարգացած երկրների մեծամասնությունում խստագույնս հսկվում է ներմուծվող սննդամթերքի որակը: Ներմուծողը այս կամ այն տեսակի ապրանքի ներմուծման իրավունք է ստանում միմիայն որակական վկայագրերի եւ լաբորատոր փորձաքննությունների առկայության դեպքում: Երկիր ներմուծելիս կրկին անց է կացվում սերտիֆիկացիա (որակի հավաստագրում): Ընդ որում՝ մանրամասնորեն հետազոտվում է մթերքի թե քիմիական, եւ թե մանրէաբանական բաղադրությունը: Մեր որակավորման մարմինների բարեխղճությունը առանձնակի մտահոգության տեղիք չի տալիս, սակայն շատ հաճախ նրանց հնարավորություն չի ընձեռվում արգելելու ապրանքի ներմուծումը կամ գոնե հասարակայնացնելու հետազոտման իրական արդյունքները: Արդյունքը՝ մեր շուկան ուղղակի ողողված է պիտանելիության ժամկետն անցած կամ դրան մոտ ապրանքով: Հավաստում եմ այդ փաստը ամենայն պատասխանատվությամբ, քանի որ մեր համապատասխան ծառայությունները կանոնավոր հետեւում են նմանատիպ մթերքների շրջանառությանը մեր շուկայում:

Իսկ, օրինակի համար, Ճապոնիան չի ընդունում տարբեր կարճաժամկետ պիտանելիության մթերքներ՝ հիմնավորելով, որ դրանցում պարունակվող կոնսերվանտները չեն թույլատրվում օգտագործել, քանի դեռ դրանք չեն փորձարկվել հենց ճապոնացիների կողմից:

Անհրաժեշտ է ձեռնարկել միջոցներ, որոնք կապահովեն սպառողին հավասարակշռված տեղեկատվություններով՝ «առողջ» ընտրություն կատարելու համար: Սպառողի համար նախատեսված տեղեկատվությունը պետք է պատրաստվի հաշվի առնելով բնակչության կրթամակարդակը եւ տեղական մշակույթը, այնպես, որ հասկանալի եւ մատչելի լինի բոլոր խմբերի եւ խավերի համար: Կառավարությունը ինչպես տեղական արտադրողներից, այնպես էլ ներմուծողներից պետք է պահանջի, որպեսզի մթերքների պիտակների վրա պարտադիր նշված լինեն մթերքի հիմնական սննդարար բնութագրերը, ընդ որում պարտադիր մայրենի լեզվով, ինչպես դա արվում է աշխարհի բոլոր զարգացած երկրներում:

Ֆրանսիան, օրինակ, սահմանել է ներմուծման փաստաթղթերի ֆրանսերեն լեզվով ձեւակերպման պարտադիր պահանջ բոլոր ներմուծողների համար, միաժամանակ հիմնադրելով Միջազգային առեւտրի խորհրդատվական հանձնաժողով, որը պետք է վերահսկի հատկապես սննդամթերքների ներմուծման քանակները:

Ինչ վերաբերում է գյուղատնտեսական մթերքներին, ապա այս ոլորտում իշխանությունների անտարբերությունը հանգեցրեց այն բանին, որ Հայաստան սկսեցին ներմուծել խնձոր եւ լոլիկ:

Տեղական արտադրողները հանդիպում են բազում խոչընդոտների, որոնց հաղթահարումից հետո միայն կարողանում են սպառողին հասցնել վերջնական արտադրանքը: Մեզ մոտ, չգիտես ինչու, նույնիսկ կանխամտածված կերպով ներմուծվող ապրանքների գները բարձրացնելու եւ տեղական արտադրությունը պաշտպանելու նպատակով սահմանված սակագները շահավետ են ներմուծողների համար: Այսօր Հայաստանում բազմաթիվ ներմուծողներ կամ պետական պաշտոնյաներ են, կամ էլ նրանց բարեկամները կամ գործընկերները, ահա եւ կլանայնությունը: Որպես հետեւանք, շուկայում շրջանցիկ ճանապարհներով հայտնվում են անբացատրելի ցածր գներով մթերքներ, ինչը լուրջ մտածելու տեղիք է տալիս, թե ում համար են ստեղծված այդ սակագները: Չեմ խոսում նույնիսկ այն մասին, որ այդ մթերքների մեծամասնությունը ռուսական կամ եվրոպական նույնօրինակ ապրանքների ցածրորակ նմանակում է:

Ահա եւ ստացվում է, որ այդ սակագները սահմանված են տեղական արտադրողների համար, որոնք գերավճարում են իրենց արտադրության անհրաժեշտ հումքը ներմուծելիս: Անհրաժեշտ է ավելի հստակ եւ արդարացիորեն սահմանել առանձնացված սակագները սննդամթերքի ներմուծողների եւ սննդի ոլորտի տեղական արտադրողների համար: Հանրապետություն ներմուծվող սննդամթերքների սակագների բարձրացման փոխարեն, ինչը կաջակցեր տեղական արտադրողին, կառավարությունը բարձրացնում է հումքի ներմուծման սակագները:

Բայց չէ՞ որ շատ երկրներում կառավարությունը սատարում է տեղական արտադրությանը, տրամադրելով արտադրողներին եւ արտահանողներին սուբսիդիաներ եւ այլ կարգի օժանդակություններ, միաժամանակ կիրառելով ներմուծողների նկատմամբ տարբեր կարգի ներմուծման վճարաչափեր: Օրինակ, ԱՄՆ-ում նմանօրինակ միջոցներով կարգավորվում է կաթի, ձկնեղենի, կարտոֆիլի, շաքարի, բամբակի, ընկույզի եւ այլ մթերքների ներմուծումը: Վճարաչափերը սահմանվում են հատուկ արտոնագրերի հիման վրա, որոնք միաժամանակ ներմուծման թույլատրություն են...

Անհրաժեշտ է ընդունել ներմուծվող մթերքների տեղական կոմպլեկտավորման ապրանքների եւ հումքի պարտադիր կիրառման վերաբերյալ միջազգային կանոնը: Համաձայն այդ կանոնի, ապրանքի արտադրման ժամանակ հումքի որոշակի սահմանված մասը պետք է լինի տեղական արտադրության: Այդ կանոնը վաղուց կիրառվում է զարգացած երկրների կողմից՝ արտադրական բազա ստեղծելու նպատակով:

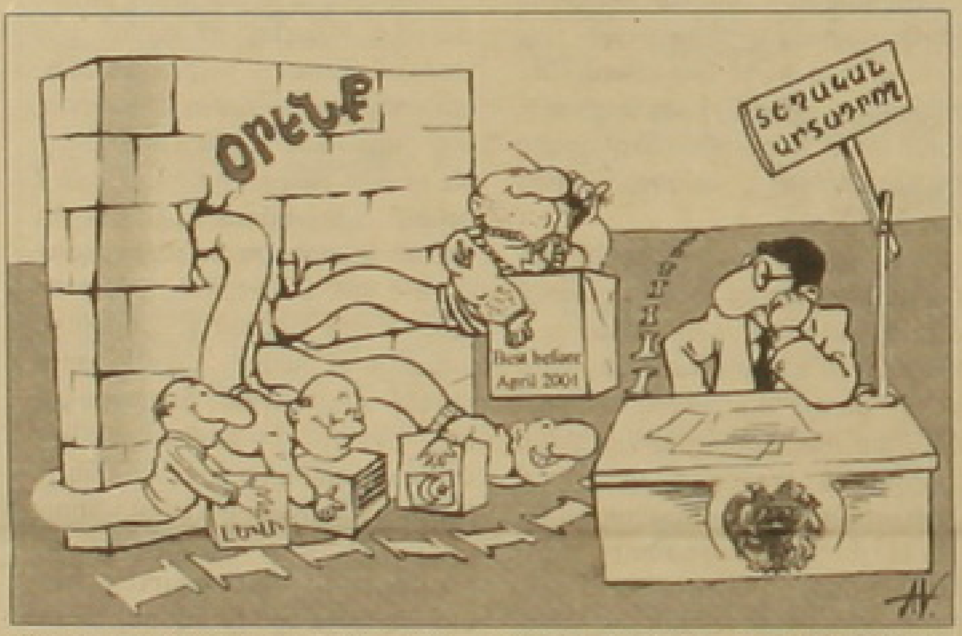

Բացի այդ, հաշվի առնելով իրավիճակը մեր շուկայում, կառավարությունը պարզապես պարտավոր է ձեռնարկել հակադեմպինգային միջոցներ, համաձայն ՀԱԿ թույլատրության, ինչպես նաեւ սահմանել փոխհատուցման տուրքեր եւ որոշակի սահմանափակումներ, որոնք ուղղված կլինեն ազգային արտադրության զարգացմանը: Երկրները կարող են նույնիսկ դիմել ծայրահեղ քայլերի եւ սահմանափակել որոշ ապրանքատեսակների ներմուծումը այն դեպքերում, երբ դա վնասում է տեղական արտադրողներին: Այլապես ստացվում է, որ ներմուծող պետությունները իրենց ապրանքի արտահանման համար տալիս են դրամական սուբսիդիաներ արտահանողներին՝ միջազգային շուկայում նրանց մրցունակությունը բարձրացնելու համար: Արդյունքում՝ մենք ունենք ապրանքների դեմպինգ՝ տեղական շուկա ավելի ցածր գներով, քան նույնատիպ ապրանքները, որոնք վաճառվում են ծագման երկրներում: Հակադեմպինգը արձագանք է դեմպինգի գործընթացին, այլ կերպ՝ սա հայրենական արդյունաբերության պաշտպանության կոչ է ուղղված կառավարությանը: Մեր կառավարությունը պարտավոր է սահմանել այնպիսի հակադեմպինգային միջոցներ, որոնք ներքին շուկայում սատար կլինեն հայրենական արտադրանքին՝ նպատակ ունենալով ընդլայնելու արտադրությունը ներմուծմանը փոխարինող տնտեսության ոլորտում: Եթե բոլոր զարգացած երկրները պաշտպանում են իրենց շուկան համանման միջոցներով, ապա Հայաստանը նույնպես իրավասու է կատարելու այդ: Ուրեմն, ինչի՞ն ենք մենք սպասում, չէ որ, բացի հակադեմպինգային միջոցներից, աշխարհում ամենատարածված տեսակներից են ոչ սակագնային արգելքները, միջոցներ, որոնք ուղղված են ներմուծման ուղղակի սահմանափակմանը՝ նպատակ հետապնդելով հայրենական արտադրության որոշակի ոլորտների պաշտպանությունը: Դրանք վճարաչափերն են, լիցենզիաները, փոխհատուցման տուրքերը, մաքսային ձեւակերպման բարդությունները, տեխնիկական եւ սանիտարական ստանդարտները եւ նորմերը, փաթեթավորման եւ պիտակավորման նկատմամբ պահանջները եւ այլն:

Տես էջ 5

ԱԶԳ

Անդրադարձ

Եվս մի անլուծելի խնդիր Վրաստանի համար

Եթե Աջարիայի բնակչությունը շարունակի ենթարկվել Աբաշիձեին

Այն մոտեցումը, թե Վրաստանում ամեն մի նախագահ իր հերթին խնդիրների մի շրջանակ է ստեղծում, կարծես մոտ է իրականությանը: Վրաստանի ներկայիս նախագահի օրով էլ Վրաստանի համար եւս մեկ անլուծելի խնդիր դառնալու հավանականություն է ծեք բերում Աջարիան:

Կիրակի երեկոյան սահմանային զորքերի նավի 9 հոգուց բաղկացած անձնակազմը հրաժարվելով ենթարկվել Աջարիայի ղեկավարությանը՝ հեռացել էր Բաթումից Փոթի, որտեղ նրանց հետ հանդիպման էր գնացել Վրաստանի պետական անվտանգության փոխնախարար Գիգի Ուգուլավան: Նրա խոսքերով, անձնակազմը հերոսաբար է վարվել եւ կպարգեւատրվի:

Վրաստանի անվտանգության նախարարության տեղեկության համաձայն, Աջարիայի լիդեր Ասլան Աբաշիձեի ենթակայության տակ գտնվող արագ արձագանքման ջոկատը փորձել է կանգնեցնել նավը: Ենթադրվում է, որ Բաթումը կլքեն նաեւ Վրաստանի ռազմածովային ուժերի մյուս 2 նավերը: Մինչդեռ ըստ Վրաստանի պետական սահմանների պաշտպանության Աջարիայի բաժանմունքի տարածած տեղեկության, նավը Փոթի է գնացել ծովային զորավարժանքներին մասնակցելու համար:

Վերջին օրերի ընթացքում Աջարիայից դուրս են եկել Վրաստանի պաշտպանության նախարարության 25-րդ մոտոհրաձգային ջոկատի սպաներն ու զինվորները, ինչպես նաեւ Պետական պահպանության ծառայության 2 աշխատակիցները, որոնք ապահովում էին Ասլան Աբաշիձեի անվտանգությունը: Աջարիայում է, սակայն, գեներալ Ռոման Դումբաձեն, որ գտնվում է միջազգային հետախուզման մեջ երկրի գլխավոր հրամանատարին չենթարկվելու եւ Աբաշիձեի ենթակայության տակ անցնելու պատճառով:

Հետաքրքրական է, որ ընդհանուր առմամբ Աջարիայի խնդրում որեւէ դերակատարում ունեցող կողմերը ամեն կերպ զգուշանում եւ զգուշացնում են խնդրի ռազմական կամ ուժային ճանապարհով լուծումից:

Անցյալ շաբաթ նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլու պահանջով Աջարիայի առաջնորդը վերացրեց Աջարիայի պետական անվտանգության նախարարությունը եւ ստեղծեց ահաբեկչության եւ թմրանյութերի դեմ պայքարի 2 կենտրոն: Բայց Վրաստանի կենտրոնական իշխանությունները նման կենտրոնների ստեղծումը հակասահմանադրական են համարում: Եվ դա դեռ այն ամենը չէ, ինչից դժգոհ են Թբիլիսիի իշխանությունները:

Արդեն երրորդ անգամ Աջարիայում արտակարգ իրավիճակ հայտարարվելուց հետո ինքնավարության ղեկավարությունը դա բացատրեց նրանով, թե տեղեկություն կա, որ Վրաստանի կենտրոնական իշխանությունները պատրաստում են զինված խումբ Աջարիա ներխուժելու համար: Պատճառաբանությունը վերաբերում է դեռեւս ապրիլի 24-ին Վրաստանի նախագահ Սաակաշվիլու զինվորականների առաջ ելույթի ժամանակ ասած խոսքերին, որ «Վրաստանի փլուզման վտանգի դեպքում առանց տատանվելու ուժ կգործադրի»: Նման հայտարարությունն արվել էր, սակայն, ինքնավարության տարածքում արտակարգ իրավիճակ եւ պարետային ժամ հայտարարելուց հետո: «Նա, ով զենք կվերցնի Վրաստանի դեմ, կչեզոքացվի», նշել էր Սաակաշվիլին:

Իսկ մինչեւ նախագահը՝ Վրաստանի խորհրդարանն իր առաջին իսկ նիստում ընդունեց որոշում, որում Աջարիայի ղեկավարության քայլերը որակվեցին ոտնձգություն Վրաստանի տարածքային ամբողջականության նկատմամբ: Պատգամավորները պահանջեցին նաեւ, որ երկրի նախագահն ու կառավարությունը ապահովեն ինքնավար հանրապետության տարածքում անօրինականորեն գործող զինված խմբավորումների զինաթափումը:

Ինչեւէ, Սաակաշվիլին հայտարարել է նաեւ, որ չի պատրաստվում ուժ գործադրել հենց Աջարիայում, եւ որ Աբաշիձեի խոսքերը ինքնավար հանրապետություն ներխուժելու մտադրության մասին մտացածին են: Դրա հետ մեկտեղ, Սաակաշվիլին չի բացառում արտահերթ ընտրություններ անցկացնելու հնարավորությունը Աջարիայում: Վրաստանի նախագահն Աջարիայի բնակչությանը կոչ է արել չենթարկվել Ասլան Աբաշիձեին:

Այսպես թե այնպես, Սաակաշվիլին արդեն նման, այսպես կոչված, քաղաքացիական անհնազանդության փորձ ունի, ինչ կոչ է անում նաեւ Աջարիայի բնակչությանը: Մնում է տեղում գտնել հարմար լիդեր եւ ապահովել համապատասխան ֆինանսավորում:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Թբիլիսի

ԿԻՊՐՈՍ

Հանրաքվեից հետո

Նիկոսիայից մեր թղթակից Ջորջ Տեր-Բարթողը հաղորդում է

Մայիսի 1-ին Կիպրոսը որպես բաժանված կղզի մուտք կգործի Եվրամիություն: Հույն կիպրացիների 75,83 տոկոսը դեմ քվեարկեց ապրիլի 24-ին անցկացված հանրաքվեին՝ քաջ գիտենալով, որ առանց դրա էլ կարող է անդամակցել եվրոպական այդ կառույցին: Իսկ թուրք կիպրացիների 64.91 տոկոսը կողմ քվեարկեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանի առաջարկած վերամիավորման ծրագրին: Դրանով ճանապարհ հարթվեց դեպի թուրքական գրավյալ հատվածի միջազգային ճանաչումը կամ առնվազն սահմանված տնտեսական բեռնարգելքի վերացումը:

Այս մասին հրապարակային ելույթում ակնարկել են Թուրքիայի վարչապետ Թայիփ Էրդողանն ու արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլը: «Մեկուսացման քաղաքականությունը, որը թուրք կիպրացիներին պարտադրված էր, վերջ գտավ», ասաց Էրդողանը, իսկ Գյուլը նշեց, որ հույների «ոչը» հաստատապես երկու մասի բաժանեց կղզին: Նրանք երկուսը բացառեցին մի նոր հանրաքվեի անցկացումը: «Թուրքիան չի համաձայնի», ասացին նրանք:

Նիկոսիայում թուրքական կողմի առաջնորդ Ռաուֆ Դենքթաշը, որը երդվել էր հրաժարական տալ, եթե երկու կողմերը ընդունեին Անանի ծրագիրը, դարձյալ ուշադրության կենտրոնում է: Նա հպարտանում է, որ իր նախազգուշացումները, որ հույներն ու թուրքերը չեն կարող միասին ապրել, արդարացվեցին: Մինչ նա իր համախոհների՝ «Գորշ գայլերի» հետ էր զրուցում, փողոցներում հարյուրավոր երիտասարդներ ցույցի էին դուրս եկել՝ պահանջելով նրա հրաժարականը:

Եվրամիության դեսպան Ադրիան վան դեր Մեերը հասկացրեց, որ երկու մասերը բաժանող «կանաչ գիծը» հավանաբար կընդունվի որպես կղզու «դե ֆակտո» արտաքին սահման: Թուրքական հատվածի տնտեսական բեռնարգելքի վերացումն, անշուշտ, մեծ հարված կլինի հունական հատվածի համար, հատկապես զբոսաշրջության բնագավառում՝ հաշվի առնելով, որ հյուրանոցները թուրքական մասում անհամեմատ ավելի էժան են: Միջազգային ավելի լայն ճանաչման կանխատեսումներն առայժմ անիրական համարեց վան դեր Մեերը, նշելով, որ դա ՄԱԿ-ի որոշում էր պահանջում, որտեղ Ռուսաստանն անպայման դեմ կքվեարկեր: Բացի օտար կառավարությունների դժգոհություններից, առայժմ հունական կառավարությանը հիմնականում քննադատում են տեղի բռնագաղթածները, որոնք հույս ունեին միավորման դեպքում վերադառնալ իրենց նախկին բնակության վայրերը:

Իրաքի նոր կառավարության իրավունքները սահմանափակ կլինեն

ՆԱՏՕ-ի գերակայությունն Աֆղանստանն է

ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը հայտարարել է, որ հունիսի 30-ին կազմվելիք Իրաքի նոր կառավարության ինքնիշխանությունը սահմանափակ է լինելու: Ռոյթեր գործակալությունը մեջբերում է Փաուելի այն խոսքերը, թե «Իրաքի իշխանությունները պետք է համակերպվեն իրենց իրավասությունների հարկադիր սահմանափակումներին: Իրաքում անվտանգությունն ապահովող կոալիցիոն ուժերը, ըստ Փաուելի, գործելու են սեփական հրամանատարության ներքո, օգնելով իրաքյան նոր կառավարությանը:

Պետքարտուղարը նաեւ հայտարարել է, որ ԱՄՆ-ը պատրաստ է սպասել Ֆալուջայում նախատեսվող ամերիկա-իրաքյան համատեղ պարեկության առաջին արդյունքներին՝ նախքան այնտեղ լայնածավալ ռազմական գործողություն սկսելը:

Միաժամանակ Ռոյթերը հաղորդում է, որ ՆԱՏՕ-ն Իրաքում իր դերի ընդլայնման հարցը կարող է քննարկել մի շարք նախապայմանների առկայության դեպքում: Այդ մասին Նորվեգիայում հայտարարել է դաշինքի գլխավոր քարտուղար Յաապ դե Հոոպ Շեֆերը: Նրա խոսքերն են, «եթե հունիսի 30-ից հետո Իրաքում ստեղծվի անկախ եւ օրինական լիիրավ կառավարություն, եւ եթե այդ կառավարությունն օգնություն խնդրի դաշինքից, ապա ՆԱՏՕ-ն կքննարկի տվյալ խնդիրը»: Սակայն իրաքյան կառավարության դիմումը պետք է հիմնված լինի ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի նոր բանաձեւի վրա, որը հստակ մանդատ կտա կայունարար ուժերին:

Ըստ Շեֆերի, ՆԱՏՕ-ի գերակայությունը շարունակում է մնալ Աֆղանստանը: «Դաշինքն առավել շահագրգռված է Աֆղանստանի, քան Իրաքի կայունացմամբ», ընդգծել է ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարը: Ներկայումս Աֆղանստանի մայրաքաղաք Քաբուլում տեղաբաշխված են ՆԱՏՕ-ի մոտ 6,5 հազար խաղաղարարներ:

Պ. Ք.

Տեղական արտադրությունը գլխավոր բնական պաշարն է

Սկիզբը՝ էջ 4

Մեր կառավարությունը պետք է քննարկի այնպիսի քաղաքական կուրսի ընդունման հնարավորությունը, որը ապահովի խթան եւ աջակցություն սննդի ազգային արդյունաբերությանը: Սննդամթերքի հարցերը պետք է կարգավորվեն նաեւ հաշվի առնելով Հայաստանի աշխարհագրական դիրքը: Մեր երկու հարեւան պետությունների տարածքում եղանակի փոփոխությունները կամ ներքին քաղաքական անկայունությունը, եւ մեր երկիրը ամբողջովին շրջափակված է իր երկրի տարածք սննդամթերք ներմուծելու համար: Այնպես, որ այդ ասպարեզում ես համոզված եմ, անհրաժեշտ է հնարավորության սահմաններում ապավինել սեփական պաշարներին, այսինքն՝ տեղական արտադրությանը:

Կարող է այնպիսի տպավորություն ստեղծվել, որ ես ընդհանրապես դեմ եմ Հայաստանի Հանրապետության տարածք ցանկացած ապրանքի ներկրմանը, սակայն դա այդպես չէ: Ողջունվում է տեխնիկայի եւ այն ապրանքների ներմուծումը, որոնք Հայաստանում չեն արտադրվում: Որքան շատ նման ապրանքներ ներկրվեն Հայաստան, այնքան ցածր կլինեն մեր շուկայական գները, որից, բնականաբար, կշահեն միայն սպառողները: Միեւնույն ժամանակ, կտրուկ դեմ եմ այն արտադրանքի մասսայական ներմուծմանը, որը արտադրվում է Հայաստանում, եւ ես համոզված եմ, որ եթե կառավարությունը սահմանափակի դրանց ներմուծումը, դա իր հետ չի բերի գների աճ: Չէ՞ որ գոյություն ունի բավականին կոշտ մրցակցություն տեղական արտադրողների միջեւ, հատկապես՝ սննդի ոլորտում:

Անհրաժեշտ է ճիշտ գնահատել տեղական արտադրողի դերը մեր երկրի ծաղկման եւ զարգացման գործում՝ ներմուծողների համեմատությամբ: Չէ որ ներմուծողը ժամանակավոր իրականություն է մեզ համար: Լինելով մեկ ուրիշ պետության ներկայացուցիչ, նոր աշխատատեղեր է ստեղծում այդ երկրում, նվազեցնելով դրանց թիվը Հայաստանում:

Այս առնչությամբ ցանկալի կլիներ, որպեսզի անտես չմնա այն փաստը, որ «Գրանդ Քենդի»-ն եւ մյուս տեղական արտադրողները լուծում են մեր երկրի ռազմավարական հարցերից մեկը՝ հայրենական արտադրանքի ազգային դրոշմի ստեղծումը: Գործազրկության հետ պայքարի առումով, ասեմ, «Գրանդ Քենդի»-ն մշտական աշխատանքով ապահովված աշխատակիցների թվով առաջինն է հանրապետությունում: Դեռ չենք խոսում այն մասին, որ վերջին 4 տարիների ընթացքում «Գրանդ Քենդի»-ն միլիոնավոր դոլարներ է վճարել պետական բյուջե: Ես խիստ կասկածում եմ, որ երբեւէ նման գումար վճարված է հրուշակեղեն ներմուծողների կողմից՝ նույնաքանակ վաճառքի ծավալների դեպքում:

Տեղական արտադրողը լուծում է մեկ այլ, ոչ պակաս կարեւոր ազգային հարց՝ կանխում է «ուղեղների» արտահոսքը երկրից: Արդեն այսօր նկատելի է, որ երկիրը կարիք ունի արհեստավարժ կադրերի եւ մասնագետների: Արտադրության ոլորտում նոր մասնագետներ չեն պատրաստվում, իսկ այն մասնագետները, որոնք կային, արդեն արտագաղթել են կամ էլ թոշակի են անցել: Ոչ հեռու ապագայում մեր երկրին սպառնում է արհեստավարժ մասնագետների աղետալի պակաս:

«Գրանդ Քենդի»-ում ներկայումս աշխատում են սննդի արդյունաբերության ոլորտում երկրի լավագույն մասնագետները, եւ նրանք պատրաստում են նոր կադրեր, մասնագետների նոր սերունդ, որոնք հետագայում կապահովեն արտադրության մեր ոլորտում գիտելիքների եւ փորձի բարձր մակարդակ:

Իհարկե, մեծ ցավ է պատճառում այն, որ հայերը լքում են իրենց երկիրը՝ իրենց ընտանիքի ապրելու նվազագույն միջոցները ապահովելու համար: Մինչդեռ տեղական արտադրության ստեղծումը եւ զարգացումը ոչ միայն շահույթ ստանալու նպատակ է հետապնդում, այլեւ կայուն աշխատավարձ է ապահովում ընտանիքներին, ինչը, ինքնին, գործում է ի շահ ներմուծողների եւս: Քանզի եթե ներմուծողը խոչընդոտի տեղական արտադրողին նոր աշխատատեղեր ստեղծելու գործում, կավելանա գործազուրկների եւ երկրից գաղթողների թիվը, իսկ երկրում մնացած բնակչությունը կդառնա անվճարունակ: Այդ դեպքում ո՞վ է գնելու իրենց բոնդյուելները, սարդինաները եւ սնիկերսները:

Եթե Հայաստան անօրինական ներմուծման դեմ պայքարի հարցում կառավարությունը ճիշտ մոտեցում ցուցաբերի, «Գրանդ Քենդի»-ն պարտավորություն է վերցնում իր արտադրությունում արդեն գոյություն ունեցող 1200 աշխատատեղերի թիվը եւս 600-ով ավելացնելու: Այդ մասին ես հայտարարում եմ ամենայն պատասխանատվությամբ, որպես այդ կազմակերպության ղեկավար: Համոզված եմ, որ այդ 600 հոգին իրենց ընտանիքներով եւ հարազատներով պատճառ չեն ունենա ցույցերի դուրս գալու, թուլացնելու պետական կարգերը եւ սպառնալու այդքան անհրաժեշտ ներքին կայունությանը:

Հայաստանը զարգացած երկրներին հարկավոր է միայն որպես արտահանման շուկա, որտեղից կարելի է արտահանել միմիայն հում՝ պղնձի հանքանյութ կամ մրգային պյուրե: Ուժեղ արդյունաբերությամբ Հայաստանը հարկավոր չէ աշխարհին, եւ եթե կառավարությունը չաջակցի տեղական արտադրողին, ապա մենք բոլոր նախապայմաններն ունենք վերածվելու Զիմբաբվեի նման ինչ-որ երկրի: Մենք կարող ենք դառնալ մուրացկան եւ վերածվել մտավոր տհաս ազգի, որը մշտապես սպասելու է ողորմության Արեւմուտքից: Մենք կվերածվենք վիրավորված (նեղացած) ազգի, որն ի վիճակի չի լինելու հավատալ իր իսկ սեփական կառավարությանը, ոչ իրեն եւ ոչ էլ Աստծուն: Նա անդադար պետք է ցնցվի ու ցնցվի եւ միայն հավատա լոտոյին: Ես հուսով եմ, որ մեր կառավարությունը մեր ազգի ճակատագրի հետ լոտո չի խաղա եւ վերջնականապես չի ջնջի մեր երկրի ապագան:

Եկեք ամեն դեպքում չմոռանանք, որ հենց տեղական արտադրողներն են մեր երկրի դեմքը եւ մեր երկրի այցեքարտը: Մեր պետությունը պետք է հպարտանա նրանցով, ինչպես Գերմանիան հպարտանում է «Մերսեդեսով», Ֆինլանդիան՝ «Նոկիայով», Կորեան՝ «Սամսունգով», ԱՄՆ-ն «Կոկա-կոլայով» եւ այլն: Քանզի հենց ազգային արդյունաբերության մակարդակն է որոշում երկրի ընդհանուր մակարդակը: Քանզի Հայաստանն է, որ ի տարբերություն Ադրբեջանի եւ Վրաստանի, առավել լավ տեսքով է երեւում համաշխարհային հանրությանը ոչ թե շնորհիվ բնական պաշարների կամ աշխարհագրական դիրքի, այլ շնորհիվ «Արարատի», «Արզնիի», «Աշտարակ կաթի», «Գեղարդի», «Թամարայի», «Կոտայքի», «Նոյանի», «Ջերմուկի» եւ այլն:

«Գրանդ Քենդի»-ն հպարտանում է իր արտադրանքով, իսկ մեր կոլեկտիվը անում է հնարավոր ամեն ինչ, որպեսզի մեր հայրենակիցները նույնպես հպարտանան, որ նման անբարենպաստ պայմաններում, այսպիսի փոքր եւ աղքատ երկրում մենք միասին կարողացանք հաղթանակ տանել մեր շուկայի համար եւ ստեղծել տարածաշրջանում սննդի արդյունաբերության խոշորագույն ընկերությունը:

ԿԱՐԵՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
«ԳՐԱՆԴ ՔԵՆԴԻ» ՍՊԸ նախագահ

Մշակույթ

Շարունակվող մեղապարտություններ

«Քրիստոսի չարչարանքները» ֆիլմի ցուցադրությունը Երեւանում

2000 տարի առաջ մարդկությունը երկրի վրա խաչի բարձրացրեց աստվածային սերը եւ աստվածային բարությունը: Սուրբգրային ճշմարտությունները մեզ տեղեկացնում են, որ Աստված երկրի վրա հայտնվում է այն ժամանակ, երբ մարդկությունը բարոյական անկումի հերթական անդունդին է հասնում: Արանից երկու հազարամյակ առաջ Հիսուս Քրիստոս՝ Աստված ինքը, մարդեղենացավ երկրի վրա՝ օգնելու մեզ խավարում խարխափողներիս, ցույց տալով փրկության ճանապարհը: Այդ ճանապարհին ոտք դնում կամ չես դնում, ընդունում կամ չես ընդունում աստվածային պատգամի առաքինությունը: Քրիստոնեությունը եկավ ազատագրելու մեզ՝ ընտրության իրավունքը թողնելով յուրաքանչյուրիս:

Եվ չնայած մարդկությունը սրտատրոփ սպասում էր Մեսիայի հայտնությանը, չընդունեց աստվածային սիրո լույսը, որովհետեւ խավարին ավելի էր տրված: Եվ մինչեւ հիմա... XXI դարասկզբին մարդկությունը դեռ շարունակում է խաչել աստվածային ճշմարտությունները: «Միայն կարճատես մարդիկ կարող են պատկերացնել, թե քրիստոնեությունն արդեն եղել է, որ այն կայացել է կամ 13-րդ, կամ 4-րդ դարում, կամ էլ ինչ-որ ժամանակ: Այն արել է լոկ առաջին, ես կասեի՝ վեհերոտ քայլերը մարդկային ցեղի պատմության մեջ:

Քրիստոսի շատ խոսքեր մինչեւ օրս անհասանելի են, քանի որ մենք դեռեւս ոգու եւ բարոյականության նեանդերթալցիներ ենք...» (Հայր Ալեքսանդր Մեն):

«...Սակայն տիեզերական սիրո մարմնավորումից 2000 տարի անց իրադրությունը ոչ միայն չի փոխվել, այլեւ ահռելի զարգացման փուլեր անցնելով եւ աննախադեպ ունակություններ ձեռք բերելուց հետո՝ մարդկությունը նորից ելակետային դիրքերում է, նորից անկանխատեսելի անհայտության առաջ...» (Արա Գուրզադյան, «Ռուբիկոն» 1999թ.):

Ամերիկյան հռչակավոր դերասան եւ ռեժիսոր Մել Գիբսոնի «Քրիստոսի չարչարանքները» ֆիլմը, մեծ հուզումներ եւ հակասություններ առաջացնելով աշխարհիկ եւ հոգեւոր շրջանակներում, այնուհանդերձ, գալիս է հաստատելու վերոհիշյալ այն միտքը, որ քրիստոնեությունը մանուկ է եւ մարդկային հոգին դեռ երկար ճանապարհ ունի անցնելու աստվածային ճշմարտությանը հասնելու համար: Այսօր էլ Հիսուս Քրիստոսի արյունը հեղվում է ամեն պահի, քանի դեռ մենք անկատար մտքով ու փոշեպատ մեր հոգիներով շարունակում ենք ավելացնել Նրա տառապանքները:

Ապրիլի 23-ից «Մոսկվա» կինոթատրոնում սկսվեց ֆիլմի առաջին ցուցադրությունը: Հիսուս Քրիստոսի երկրային կյանքի վերջին 12 ժամվա տառապանքների մասին պատմող այս կինոնկարը միանգամայն ուրույն մեկնաբանություն է, մինչ այդ Քրիստոսի մասին պատմող ֆիլմերից շատ տարբեր: Զերծ մնալով ֆիլմի գեղարվեստական կողմերը քննելուց (դա թողնենք կինոգետներին), փորձենք մոտենալ նյութին հոգեբանական եւ բարոյականության տեսանկյունից: Միայն նկատենք, որ ֆիլմի ամենաազդեցիկ էլեմենտներից մեկը երաժշտական ծավալումն է (ի դեպ, ամենադրամատիկ տեսարաններում հնչում է դուդուկի հայկական մեղեդին), եւ չափազանց չենք լինի ասելով, որ այն գրեթե փոխարինում է թարգմանությանը: Ռեժիսորի պահանջով ֆիլմի լեզվական փոխադրում չի արտոնված, ֆիլմը հնչում է արամեերենով եւ լատիներենով: Հայ հանդիսատեսը ֆիլմի լեզվին հետեւեց ռուսերեն ենթագրերով: Նկարահանումների աշխարհագրությունն ընդգրկել է միայն Իտալիայի սահմանները (Հռոմ, Չինեչիտա, Մատերա), նկարահանումներ Իսրայելում չեն կատարվել: Ավելի տուրք է տրված նատուրալիստական սկզբունքներին, կինոնկարի հիմքում դրված գաղափարը հասանելի դարձնելու նպատակով խտացված են իրականության գույները (կտտանքներ, մտրակների շառաչ, ծաղրում եւ անվերջ արյուն, արյուն):

Երկնի՝ աննկարագրելիորեն գեղեցիկ, ֆանտաստիկ խորհրդավորությամբ բացվող տեսարանը Գեթսեմանի պարտեզում առ Երկնային Հայրը Հիսուսի աղոթքի դրվագը հետզհետե ծանրացնող ներգործությամբ է համակում ֆիլմի հետագա դիտումը (Հիսուսի մատնությունը, ծաղրումը, խաչելությունը, հարությունը): Ֆիլմը կառուցված է սեւի ու սպիտակի (չարի ու բարու) բացահայտ հակադրության սկզբունքով: Մի բեւեռում (ֆիլմի գլխավոր գաղափարը) ամբոխն է՝ անինքնագիտակից, հոտային բնազդով ու բնույթով եւ խելագար աղմուկը դրանից ծնված, կղերամիտ հոգեւորականների առաջնորդությամբ (խավարը), մյուս բեւեռում աստվածային սիրո նոր վարդապետության՝ քրիստոնեության (Լույսի) կրողները (առաքյալները, դեռեւս վեհերոտ, եւ երկու կանայք), որոնք չնայած մանուկ՝ իրենց հավատքի մեջ, բայց մահվան եւ կյանքի պայքարում մղվում են դեպի Լույսը՝ Հարությունը:

Ֆիլմի գլխավոր դերակատարներն են Ջեյմս Քավիզել (Հիսուս Քրիստոս), Մոնիկա Բելլուչի (Մարիամ Մագդաղենացի), Մայա Մորգենսթերն (Աստվածամայր) Ռոզալինդա Չելենտանո (Սատանա), Մատիա Սբրագա (Կայափա), Խրիստո Նաումով Շոպով (Պիղատոս) եւ ուրիշներ:

Ֆիլմի արձագանքները տարբեր երկրներում տարբեր են եղել, դյուրաբեկ եվրոպացին զգայուն վերաբերմունք է ունեցել, հայ հանդիսատեսը (ներկա էին մտավորական մարդիկ, արվեստագետներ, հայ եկեղեցու հոգեւոր դասի ներկայացուցիչներ) ծանր տպավորությամբ դուրս եկավ դահլիճից, բայց այնպես թվաց, թե հայը տառապանքի իր փորձառությամբ, այնուամենայնիվ, պիրկ նյարդեր ու դիմադրողականություն ունի:

Ֆիլմի ցուցադրությունից առաջ հնչեց հոգեւոր երգ («Ո՞ւր ես, մայր իմ») Երեւանի օպերային թատրոնի մեներգչուհի Մագդա Մկրտչյանի կատարմամբ: Իբրեւ կինոնկարի նախամուտք, Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ Նավասարդ եպս. Կճոյանը ներկայացրեց ֆիլմի բարոյական նշանակությունը. «Ֆիլմը ներկայացնում է դաժան այն իրականությունը, որ մարդիկ ձեռնարկեցին մեր Փրկչի հանդեպ, չափազանց իրապաշտական է մոտեցումը: Ըստ իս, Մել Գիբսոնն ուզեցել է ցույց տալ քառացած աշխարհին, գիտական առաջընթացով հագեցած քրիստոնյա արեւմուտքին, թե ինչ են տառապանքը, խաչը, համբերությունը, մարդասիրությունը, այսինքն՝ արժեքային այն համակարգը, որ ընկած է եվրոպական քաղաքակրթության հիմքում եւ ուզեցել է ցույց տալ, հավանաբար, որ մեր սիրուց հանգած սրտերը համբերությամբ, կարեկցանքով ու մխիթարությամբ միայն կարող են փրկվել: Սարսափազդու տեսարաններից չազդվելով՝ փորձենք տեսնել Լույսը, որ հաղթում է մահին»:

Ֆիլմի ցուցադրությանը ներկա էր Մխիթարյան միաբան, Հարություն վրդ. Պզտիկյանը, որ նկարահանումների ընթացքում հանդիպել է եւ բեմադրիչին, եւ նրա խորհրդատու վարդապետին. «Ես հանդիպեցա այն վարդապետին, որ բեմադրիչին խորհրդատուն եղած է տասը տարի եւ հարցուցի, թե ինչու շատ կշեշտե չարչարանքներու տեսարանը, ըսի՝ պակսեցուր քիչ մը: Հեղինակը պնդեց, թե այդ տեսարանը կարեւոր է, որովհետեւ սա Պողոս առաքյալի մեկ խոսքեն կբխի. «Քրիստոս հրեից գայթակղություն եւ հեթանոսաց հիմարություն»: Հրեաները կգայթակղեին Քրիստոսեն, որովհետեւ, ըստ իրենց, եթե Աստված է, պիտի շանթահարե, խաչեն վար իջնե: Հեթանոսներն ալ հիմարություն կըսեին, թե ինչպես Աստված կրնա մարդ ըլլալ: Երբեք չկարողացան ընդունիլ քրիստոնյային Աստվածը, որ մարդացավ, մայր ունեցավ, ծնավ, մեծցավ, չարչարվեցավ: Հեղինակը ուզած է այս միտքը շեշտել:

Ես ճանչցած եմ Մել Գիբսոնը, ֆիլմին մեջ վերջին արյուն քամողը, մեխ զարնողը ինքն էր: Երբ իրեն կհարցնեն՝ դուն ի՞նչ գործ ունիս հռոմեացիներուն հետ այդտեղ գամ կգամես՝ «Ես իմ մեղքերովս Հիսուսին ցավ մը կավելցնեմ», ըսավ: Այս միտքը խորհրդանշական է: Ամեն քրիստոնյա, երբ Աստծո պատվիրանները եւ քրիստոնյայի իր պարտականությունները չի կատարեր, Քրիստոսի չարչարանքները կավելցնե: Ամեն օր մենք կչարչարենք, կխաչենք Աստվածը: Բայց մի մոռնաք, որ կարեւորը հարության հաղթանակն է Քրիստոսով:

- Իսկ ինչո՞ւ Քրիստոսի հարությունը ակնթարթային դրվագով ներկայացվեց:

- Նպատակը այդ չէր: Պարզապես այդպես վերջացուց, որ չկարծենք Աստված մեռավ: Աստված հարություն առավ պատկերավոր կերպով: Ֆիլմին բեմադրիչը եւ գիրքին հեղինակը (նույն Մել Գիբսոնը) այդ թեման վերցուցած է: Եվ Քրիստոսի չարչարանքները միայն նյութական չեն, Աստված չարչարված է մեր մեղքերու պատճառով: Հակառակ անոր, որ Պիղատոսը գիտե, որ Քրիստոս անմեղ է, շահի համար ձեռքերը լվաց, տիպիկ արեւմտյան քաղաքականություն է սա: Ներկայիս ալ բան չէ փոխված: Ֆիլմը ներկա կացությունը կխորհրդանշե»:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ՕՐՎԱ ԽՐՈՆԻԿԱ

Շիրազի ծննդյան օրն էր

Մայիսի 27-ին Կոմիտասի անվան զբոսայգու պանթեոնում, Շիրազի շիրիմի մոտ տեղի ունեցավ հանդիսավոր արարողություն՝ նվիրված բանաստեղծի ծննդյան 90-ամյակին:

Արարողությունը ներածական խոսքով բացեց եւ նախատեսված միջոցառումների մասին ներկաներին տեղեկացրեց ՀԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյանը: Այնուհետեւ խոսք առավ բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Սամվել Մուրադյանը, բանաստեղծներ Սասուն Գրիգորյանը, Համլետ Կարճիկյանը, Հայկազ Եղիազարյանը, արձակագիր, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Շավիղ Գրիգորյանը: Շիրազի բանաստեղծություններից արտասանեց փոքրիկ Մարգարիտը:

ԱՐԹՈՒՐ ԽԱՆՋՅԱՆ

Լուսանկարը՝ հեղինակի

Հայ կոմպոզիտորների գործերը ֆրանսիական հայտնի նվագախմբի կատարմամբ

Իլ դը Ֆրանսի ազգային նվագախումբը Փարիզի «Մոգադոր» համերգասրահում Ժորժ Փեհլիվանյանի ղեկավարությամբ հանդես է եկել 3 հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների կատարումներով: Խոսքը ժամանակակից հեղինակ եւ դաշնակահար Արթուր Ահարոնյանի, Արամ Խաչատրյանի եւ Կոմիտասի գործերի մասին է:

Համերգի առաջին մասում նվագախումբը կատարել է Ահարոնյանի «Ջոնաթանի բալլադը» սիմֆոնիկ պոեմը: «Աշխարհ» թերթը նշում է, որ այս տարի գրված այս ստեղծագործությունը զարմանալիորեն իր կառուցվածքում միավորում է տարբեր երաժշտություններ՝ մարտահրավերներ նետելով ժամանակին ու տարածությանը: Ստեղծագործության հիմքում գրականությունից հայտնի Ջոնաթան ճայի պատմությունն է, որն իր խիզախությամբ բացահայտում է աշխարհը եւ ուզում է այնտեղ տանել ուրիշներին: Ապա կատարվել է Արամ Խաչատրյանի 1940 թ. գրած Ջութակի եւ նվագախմբի կոնցերտը: Մենակատարը «Մարգրիտ Լոն-Ժակ Թիբո» միջազգային մրցույթի 1969 թ. դափնեկիր Սիլվիա Մարկովիչին էր:

Երկրորդ մասում կատարվել է հայկական թեմաներով Կոմիտասի գրած լարային ստեղծագործությունների շարքը Ժորժ Փեհլիվանյանի մշակմամբ: Ահա հանդիսականներին ներկայացվել են հատվածներ Խաչատրյանի «Սպարտակ» բալետից: Խանդավառ երաժշտասերների պահանջով երկու անգամ կատարվել է «Սուսերով պարը» Խաչատրյանի «Գայանե» բալետից: Համերգի վերջնամասը կոմպոզիցիայի իսկական դաս է եղել:

Պ. Բ.

Նոր ժողովածու

Կարիկ Պասմաճյանի «Անավարտ խաղ»-ը

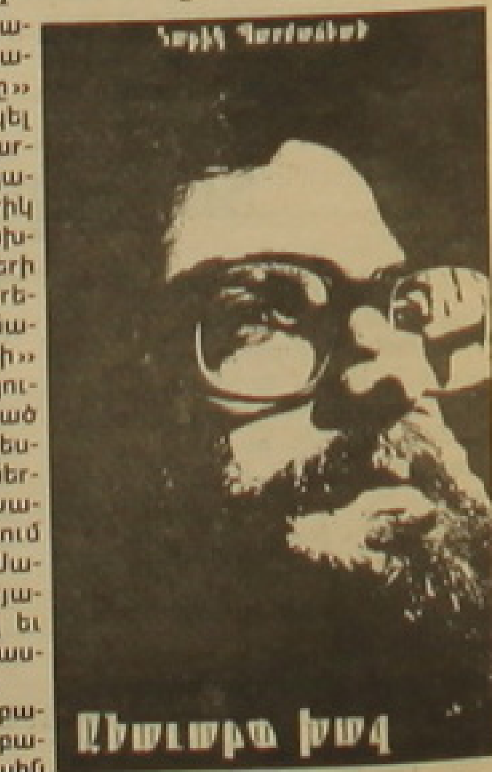

1989 թ. Մոսկվայում անհայտ հանգամանքներում ընդհատվեց Կարիկ Պասմաճյանի կյանքը: Եղերական «դիպվածը» այսքան տարի լռության մեջ շրջափակել էր բանաստեղծի, արվեստագետի, նկարչի անսովոր հետաքրքրական նրա կերպարը: Հայ գրասերին քիչ ծանոթ Կարիկ Պասմաճյանը բանաստեղծական թախծի ու խոհի աշխարհով, հայրենասերի իր նուրբ զգացողություններով այս օրերին ընթերցողին է ներկայանում «Անավարտ խաղ» ժողովածուով («Նաիրի» հրատ., 2004 թ., 166 էջ), որ վերատպությունն է 1980 թ. Փարիզում լույս տեսած համանուն գրքի: Կ. Պասմաճյան արվեստագետ-բանաստեղծին եւ մարդուն ներկայացրել է գրականագետ Յուրի Խաչատրյանը: Ժողովածուն ամբողջանում է գիրքը եզրափակող Պ. Սեւակի, Հ. Սահյանի, Վ. Դավթյանի, Յու. Խաչատրյանի, Ասրինե Տատրյանի կարծիքներով եւ Սեյրանուհի Գեղամյանի «Կարիկ Պասմաճյանի առեղծվածը» գրությամբ:

Ժողովածուն ընթերցողի առաջ բացում է գեղեցիկ ու միայնակ հոգու բանաստեղծական դրաման: Գրքի մասին ավելի ընդարձակ՝ թերթի հաջորդ համարներից մեկում:

Մ. Բ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Մարզական

Էդգար Մանուչարյանի հաղթական գոլը

Ֆուտբոլի Հայաստանի մինչեւ 19 տարեկանների պատանեկան հավաքականը, որը նախապատրաստվում է Եվրոպայի առաջնության ընտրական երրորդ փուլի մրցաշարին, սեփական հարկի տակ ընկերական երկու հանդիպում անցկացրեց Վրաստանի իր հասակակիցների հետ։ Արարատում կայացած առաջին հանդիպման ժամանակ դարպասները մնացին անառիկ։ Հաջորդ օրը «Փյունիկի» մարզադպրոցի խաղադաշտում ավելի գրավիչ մրցապայքար ծավալվեց։ Խաղն ընդհանուր առմամբ անցավ հայ պատանիների խաղային եւ տարածքային որոշ առավելությամբ, չնայած մրցակիցն էլ բավական գրագետ խաղ ցուցադրեց։ Հանդիպման ելքը վճռեց 59-րդ րոպեին Էդգար Մանուչարյանի տուգանային հիանալի հարվածով խփած գոլը։ Եղան դարպասը գրավելու եւս մի քանի հարմար առիթներ, սակայն նպատակավոր դիրքերից վրիպեցին Մանուչարյանը եւ Էդուարդ Մելիքյանը։ Վրաց ֆուտբոլիստներն էլ վտանգավոր մի քանի պահեր ստեղծեցին մեր դարպասի մոտ, սակայն հայ ֆուտբոլիստներին հաջողվեց անառիկ պահել դարպասը։

Խաղի մասին հետեւյալ կարծիքը հայտնեցին հավաքականների գլխավոր մարզիչները.

Վարդան Մինասյան-Առաջին հանդիպումից դժգոհ էի, իսկ ահա այսօր տղաներն ավելի հաջող հանդես եկան, քանի որ եռանդ ներդրեցին հաղթանակի հասնելու համար եւ կատարեցին առաջադրանքը։ Այնպես որ, այսօրվա խաղից գոհ եմ, բայց դեռեւս շատ անելիքներ կան մարտունակ թիմ ստեղծելու գործում։ Հարկավոր է ուժեղացնել մարտավարական հարցերը, հստակեցնել խաղային օղակների համագործակցությունը։ Մինչ ընտրական մրցաշարը քիչ ժամանակ է մնացել։ Մայիսի 2-16-ը «Հրազդան» մարզադաշտում ուսումնամարզական հավաք կանցկացնենք, որում կընդգրկենք 21-22 ֆուտբոլիստի։ Նրանցից պետք է ընտրվեն 18 լավագույնները։ Առայժմ վնասվածքի պատճառով մեզ հետ չեն Ատուլա Բեսեն, Ժորա Հովհաննիսյանը եւ Կառլ Լոմբեն, որոնք հավաքականի առանցքային ֆուտբոլիստներից են եւ անպայման կմասնակցեն հավաքին։ Այսօրվա դրությամբ 14-15 ֆուտբոլիստի հարցում արդեն կողմնորոշվել եմ, հնարավոր է 1-2 նոր ֆուտբոլիստ ընդգրկվի հավաքականում։ Վրաստանի հավաքականը շատ լավ թիմ է, տեխնիկապես զարգացած եւ գրագետ խաղ ցուցադրեց։

Մամուկա Ավանաձե-Լավ խաղ էր։ Շնորհավորում եմ մրցակցի հաղթանակը։ Ձեր տղաները բավական լավ խաղ ցուցադրեցին։ Իրոք, որ Հայաստանում ֆուտբոլային լավ սերունդ է աճում, ֆուտբոլը զարգացում է ապրում։ 3 օր է Հայաստանում ենք եւ նման պայմաններ ու խաղադաշտեր, ինչպիսիք տեսա Արարատում ու «Փյունիկի» մարզադպրոցում, Վրաստանում չկան։ Շնորհակալ եմ հյուրընկալությունից, հաջողություն եմ ցանկանում հայ պատանիներին։ Իմ տղաների խաղից գոհ չեմ։ Հավաքականը դեռ նոր է կազմավորվել, բավական ժամանակ ունենք նախապատրաստվելու հոկտեմբերին կայանալիք ընտրական մրցաշարին, որտեղ մեր մրցակիցներն են լինելու Սլովակիայի, Մալթայի եւ Լիտվայի պատանիները։ Հույս ունեմ, որ կնվաճենք երկու ուղեգրերից մեկը։

Հաղթողին կանվանի ավարտական տուրը

Դուբայում ավարտին է մոտենում շախմատի «Շեյխի գավաթի» 6-րդ մրցաշարը։ Վերջնագծից մեկ տուր առաջ բավական լարված իրավիճակ է մրցաշարային աղյուսակի վերին հորիզոնականներում։ Այնպես որ, հաղթողին կանվանի ավարտական տուրը։

8-րդ տուրում առաջատարների խմբում գտնվող Արտաշես Մինասյանը ոչ-ոքի խաղաց ռումինացի Նիսիպեանուի հետ։ Մինասյանը վաստակեց 6 միավոր եւ 2-10-րդ տեղերն է բաժանում Շահրիար Մամեդյարովի, Կրիշնա Սասիկիրանի, Մագնուս Կառլսենի, Եվգենի Վլադիմիրովի, Հարիկրիշնայի, Վիորել Յորդակեսկուի, Ալեքսանդր Գոլոշչապովի եւ Եվգենի Միրոշնիչենկոյի հետ։ Իսկ առաջատարը 6,5 միավորով Պավել Էլյանովն է։ 8-րդ տուրում նա միավորը կիսեց Սասիկիրանի հետ։ Ոչ-ոքի ավարտվեցին նաեւ Գոլոշչապով-Մամեդյարով, Յորդակեսկու-Հարիկրիշնա, Ֆյոդորով-Կառլսեն պարտիաները։

Մեր մյուս գրոսմայստերները եւս խաղաղ դաշն կնքեցին մրցակիցների հետ։ Անաստասյանը միավորը կիսեց Կոնստանտին Խանավայի հետ մրցավեճում, իսկ Ասրյանը հաշտություն կնքեց Սրջան Սալեի հետ պարտիայում։ Նրանք երկուսն էլ վաստակել են 4,5-ական միավոր։

Ավարտական տուրում Պավել Էլյանովը սեւերով խաղալու է Շահրիար Մամեդյարովի հետ։ Արտաշես Մինասյանը եւս սեւ խաղաքարերով կմրցի Եվգենի Վլադիմիրովի հետ։ Թեեւ Անաստասյանն ու Ասրյանը մրցանակային տեղերի չեն հավակնում, սակայն նրանց համար էլ վերջին մրցախաղերը վճռորոշ նշանակություն ունեն, քանի որ առաջին 20 տեղերը զբաղեցրած շախմատիստներին սպասում են դրամական մրցանակներ։

Հայաստանի պետական Ֆիլհարմոնիա

Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տուն

«Շեյլ» դաշնամուրային տրիո

մայիսի 1, 19:00

համերգին մասնակցում են

Իրինա Զաքյան *(սոպրանո)*

Շուշան Հակոբյան *(դաշնամուր)* — Բեթհովեն «Վալիական երգեր»

Լիլիթ Զաքարյան *(ջութակ)* — Շոստակովիչ «Տրիո N 1, op67, e-moll

Վահան Գրիգորյան *(թավջութակ)* — Մենդելսոն Տրիո N 2, op66, c-moll

www.europeanintegration.am

«Հայացք Եվրոպայից»՝ թարմ անդրադարձ եվրոպական ԶԼՄ-ներին։ Կարդացեք «Եվրոպական ինտեգրացիա» ՀԿ-ի ինտերնետային էջում։

www.europeanintegration.am

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 28.04.2004 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	548.94	543.50	554.40
EUR	1	եվրո	652.52	648.60	656.40
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.01	17.90	20.20

Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարան
Քաղաքագիտության եւ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ եւ Հատուկ դասընթացների բաժին

Դասախոսությունների շարք

Եվրոպական հասարակական հետազոտությունների կենտրոնի ավագ գիտաշխատող

Մայքլ Էմերսոնը

ներկայացնում է

Ընդլայնված Եվրոպայի կառույցը եւ Հարավային Կովկասը

Հինգշաբթի, ապրիլի 29-ին, 2004; ժամը 18:00-ին

Մասնագիտական գործունեություն.

Ավագ գիտաշխատող, Եվրոպական հասարակական հետազոտությունների կենտրոն, Բրյուսել, 1998թ. ապրիլից։

Ավագ գիտաշխատող, Լոնդոնի տնտեսագիտության համալսարան, տնտեսական գործընթացների կենտրոն, Լոնդոն, 1996թ. հուլիսից։

Եվրամիության հանձնաժողովի անդամ, Բրյուսել, 1973- 1996թթ.։

Տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման կազմակերպություն, (ՏՀԶԿ) Փարիզ, 1966-1973թթ.։

Կենսագրական տվյալներ.

Քաղաքականության, փիլիսոփայության եւ տնտեսագիտության մագիստրոս, Օքսֆորդի համալսարանի Բալլիոլ քոլեջ, 1959-62թթ.։

Հարվարդի համալսարան, Միջազգային հարաբերությունների կենտրոն (հրավիրված դասախոս) 1985-1986թթ.։

Քիլ համալսարանի գրականության պատվավոր դոկտոր 1993թ.։

Քենթի համալսարանի իրավագիտության պատվավոր դոկտոր 1993թ.։

Դասախոսությունը տեղի կունենա Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարանի Փոքր դահլիճում (5-րդ հարկ)

Այն կընթանա անգլերենով՝ համընթաց հայերեն թարգմանությամբ

Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 51-27-06

E-mail: extension@aua.am; http://www.aua.am

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Իջեւանի քաղաքապետարանը հայտարարում է բնակելի եւ հասարակական կառուցապատման նպատակով երկարաժամկետ վարձակալությամբ **հողամասերի հատկացման մրցույթ**՝ համաձայն ներքոհիշյալ աղյուսակի։

Հ/h	Օգտագործման նպատակը	Հասցեն	Մակերես քմ
1	Հասարակական կառուցապատում	Մանկական գրադարանի	400
2	Հասարակական կառուցապատում	Աբովյան փողոց	150
3	Բնակելի կառուցապատում	Երիտասարդական փողոց	400
4	Հասարակական կառուցապատում	Բլբուլյան փողոց	140
5	Հասարակական կառուցապատում	Արցախյան փողոց	80
6	Բնակելի կառուցապատում	Ս. Օհանյան փողոց	2x400
7	Հասարակական կառուցապատում	Երեւանյան փողոց	300

Մրցույթի մասնակցության հայտերն ընդունվում են մինչեւ 2004 թ. մայիսի 25-ը։

Մրցույթը տեղի կունենա Իջեւանի քաղաքապետարանի շենքում, ***2004 թ. մայիսի 28-ին։***

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել ***3-21-38։***

ԻՋԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

Ձեւ N 1

Հաշվապահական հաշվեկշիռ առ 01.01.2004 թ.

Կազմակերպության անվանումը	«Կարեն եւ Արտակ» ՍՊԸ
Փաստացի գործունեություն	Դրամական շահումով խաղեր
Պետական ռեգիստրում գրանցման համարը	264.110.04953
Հարկ վճարողի հաշվառման համարը	00060194
Գտնվելու վայրը	ք. Երեւան Քեռու-20
Փաստացի գործունեության իրականացման վայրը	Արմավիրի մարզ Փարաքար-Թաիրով

Ակտիվ	Տող	Նախորդ տարվա վերջին	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջին
II. Ընթացիկ ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ եւ դրանց համարժեքներ	200		1020.0
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	220		1020.0
Հաշվեկշիռ	230		1020.0

Պասիվ	Տող	Նախորդ տարվա վերջին	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջին
III. Սեփական կապիտալ			
Կուտակված շահույթ	270	-	640.0
Ընդամենը սեփական կապիտալ	300	-	640.0
V. Ընթացիկ պարտավորություններ			
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր մասնակիցներին (հիմնադիրներին)	440		380.0
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	490		380.0
Հաշվեկշիռ	500		1020.0

Ձեւ N 2

2003 թ. տարեկան
Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Ցուցանիշի անվանումը	Տող	Հաշվետու տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան անդղական)
Ապրանքների, արտադրանքի, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	8400.0
Համախառն շահույթ (վնաս)	030	8400.0
Իրացման ծախսեր	040	100.0
Ապրանքների, արտադրանքի, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից շահույթ (վնաս)	060	8300.0
Գործառնական այլ ծախսեր, այդ թվում	080	3260.0
սովորական գործունեությունից շահույթ (վնաս)	140	5040.0
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	170	5040.0
Զուտ շահույթ(վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	180	4400.0
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ (վնաս)	190	640.0

Ձեւ N 3

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը / Հոդվածներ	Տող	1. Նախորդ տարի (ժամանակաշրջան) Կուտակված շահույթ (վնաս)	Ընդամենը
Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) զուտ շահույթ (վնաս)	060	640.0	640.0
Մնացորդը առ...	100	640.0	640.0

Ձեւ N 4

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Ցուցանիշի անվանումը	Տող	Հաշվետու ժամանակաշրջան Գումար	այդ թվում դրամարկղ դրամ
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր			
արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից	020	8400.0	8400.0
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր	040	8400.0	8400.0
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր			
Վճարումներ բյուջե	080	4020.0	4020.0
վճարումներ սոցիալական ապահովության հիմնադրամ	090	100.0	100.0
Գործառնական այլ գործունեությունից ելքեր, այդ թվում	100	3260.0	3260.0
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր	110	7380.0	7380.0
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	120	1020.0	1020.0
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր			
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին	350	1020.0	1020.0

Ձեւ N 5

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
Հաշվեկշռի հոդվածների մարման (փոխհատուցման) ժամկետների դասակարգմամբ

Աղյուսակ 16

Պասիվ		
III. Սեփական կապիտալ		
Ընդամենը սեփական կապիտալ	160	640.0

5.3.4. Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը կից ծանոթագրություններ
Ֆինանսական արդյունքների հաշվետվություն ծախսերի ըստ բնույթի դասակարգմամբ

Աղյուսակ 18

Ցուցանիշի անվանումը	Տող	Հաշվետու տարի միջանկյալ ժամանակաշրջան անդղական
Ապրանքների, արտադրանքի, աշխատանքների ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	8400.0
Անձնակազմի գծով ծախսումներ	080	100.0
Գործառնական այլ ծախսումներ եւ ծախսեր	080	3260.0
Զուտ շահույթ (վնաս) նախքան շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	130	5040.0
Շահութահարկի գծով ծախս	140	4400.0
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	150	640.0
Գործառնական այլ գործունեությունից եկամուտ եւ ծախս		

Ցուցանիշի անվանումը	Տող	Հաշվետու տարի (ժամանակաշրջան) ծախս	արդյունք
Գործառնական գործունեությունից	130	3260.0	(3260.0)
Ընդամենը	140	3260.0	(3260.0)

Տնօրեն
Կ. Տ.
Գլխավոր հաշվապահ

Կ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Հաշվապահական հաշվեկշիռ առ 01 հունվարի 2004 թ.

Ձեւ N1

Կազմակերպության
անվանումը «Բայբուդ» ՍՊԸ ծածկագիրը
Փաստացի գործունեություն շահումով խաղերի կազմակ.
հիմնական երկու տեսակները
Պետական ռեգիստրում գրանցման համարը 28611002696
Հարկ վճարողի հաշվառման համարը 02532117
Չափի միավորը հազ. դրամ
Գտնվելու վայրը ք. Երեւան, Դեմիրճյան 17, բն. 35
Փաստացի գործունեության
իրականացման վայրը Երեւանյան խճուղի
Ծաղիկի ավան

Ակտիվ	տող	Նախորդ տարվա վերջին	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջին
I. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	010	947	947
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	080	947	947
II. Ընթացիկ ակտիվներ			
Կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	170	3	5
Այլ դեբիտորական պարտքեր	180		12
Դրամական միջոցներ եւ դրանց համարժեքներ	200	984	536
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	220	987	553
Հաշվեկշիռ	230	1934	1500
Պասսիվ			
III. Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի զուտ գումար	240	1495	1495
Կուտակված շահույթ	270	(291)	(510)
Ընդամենը սեփական կապիտալ	300	1204	985
V. Ընթացիկ պարտավորություններ			
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր բյուջեին	410	446	220
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովագրության գծով	420		11
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատավարձի եւ աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով	430	42	42
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	450	242	242
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	490	730	515
Հաշվեկշիռ	500	1934	1500

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Ձեւ N2

Ցուցանիշի անվանումը	Տող	Նախորդ տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան	Հաշվետու տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	9745	6409
Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք	020	(9730)	(490)
Համախառն շահույթ (վնաս)	030	15	5919
Իրացման ծախսեր	040		(890)
Վարչական ծախսեր	050		(630)
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից շահույթ (վնաս)	060		4399
Գործառնական այլ ծախսեր, այդ թվում	080		(438)
Գործառնական շահույթ (վնաս)	090		3961
Սովորական գործունեությունից շահույթ (վնաս)	140		3961
Զուտ շահույթ (վնաս) նախքան շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	160		3961
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	170		4180
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	180	15	(219)

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Ձեւ N 3

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը Հոդվածներ	տող	I. Նախորդ տարի (ժամանակաշրջան) Կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալ: Կանոնադրական կապիտալ	Չբաշխված եկամուտ (վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2001 թ.	010	1495	(306)	1189
Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) զուտ շահույթ (վնաս)	060		15	15
Մնացորդը առ 31. 12 2002 թ.	100	1495	(291)	1204
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2002 թ.	010	1495	(291)	1204
Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) զուտ շահույթ (վնաս)	060		(219)	(219)
Մնացորդը առ... 31. 11 2003 թ.	100	1495	(510)	985

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Ձեւ N4

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Նախորդ ժամանակաշրջան: Գումար	դրամարկղ	դրամ	Հաշվետու ժամանակաշրջան: Գումար	դրամարկղ	դրամ
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը	010	840	830		984	970	14
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից	020	9744	9744		6409	6409	
Գործառնական այլ գործունեությունից, այդ թվում	031	7935		7935			
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր	040	17679	9744	7935	6409	6409	
Վճարումներ աշխատակիցներին եւ նրանց անունից	070	516	516		656	656	
Վճարումներ բյուջե	080	7850			4180	4060	120
Վճարումներ սոցիալական ապահովության հիմնադրամ	090	81		7850	225	192	73
Գործառնական այլ գործունեությունից ելքեր, այդ թվում	100	9088	9088				
	101				1795	1795	
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր	110	17535	9604	7931	6856	6703	
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	120	144	140	4	(447)	(294)	(153)
Ներքին շարժեր	340		(7870)	7870		(152)	152
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին	350	984	970	14	537	524	13

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ձեւ N5

5. 3. 2. Հաշվապահական հաշվեկշռին կից ծանոթագրություններ

Հիմնական միջոցներ — Այլուսակ 2

Դասի անվանումը	տող	Նախորդ տարվա վերջին մնացորդը	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջի մնացորդը
Շենքեր եւ շարժակազմեր			
- հաշվեկշռային արժեք	040	947	947
- արժեք	041	1722	1722
- կուտակված մաշվածություն	042	775	775
Ընդամենը տնտեսական մեջ գտնվող մաշվող հիմնական միջոցներ			
- հաշվեկշռային արժեք	100	947	947
- արժեք	101	1722	1722
- կուտակված մաշվածություն	102	775	775

Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր բյուջեին — Այլուսակ 14

Հարկատեսակի անվանումը	տող	Նախորդ տարվա վերջի մնացորդը	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջի մնացորդը
Եկամտահարկ	020		(2)
Հաստատագրված վճարներ	080	446	220
Ընդամենը	140	446	218

Հաշվեկշռի հոդվածների մարման (փոխհատուցման) ժամկետների դասակարգմամբ — Այլուսակ 16

Ակտիվ	տող	Կարճաժամկետ գումարներ	Երկարաժամկետ գումարներ
I. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	010	947	
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	050	947	
Այլ ընթացիկ ակտիվներ, այդ թվում	110	536	
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	120	536	
Ընդամենը ակտիվներ	130	1483	
Պասսիվ			
III Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի զուտ գումար	140		1495
Սեփական կապիտալի այլ տարրեր, այդ թվում	151	(510)	
Ընդամենը սեփական կապիտալ	160		1495
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
V. Ընթացիկ պարտավորություններ			
Ընթացիկ պարտավորություններ, այդ թվում	200	515	
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	210	515	
Ընդամենը պասիվներ	220	5	1495

5.3.4 Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը կից ծանոթագրություններ

Ֆինանսական արդյունքների հաշվետվություն ծախսերի ըստ բնույթի դասակարգմամբ — Այլուսակ 18

Ցուցանիշի անվանումը	Տող	Նախորդ տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան աճողական)	Հաշվետու տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան աճողական)
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	9745	6409
Անձնակազմի գծով ծախսումներ	060	516	630
Մաշվածության եւ ամորտիզացիայի գծով ծախսումներ	070	344	
Գործառնական այլ ծախսումներ եւ ծախսեր	080	8870	3998
Գործառնական շահույթ (վնաս)	090	15	(219)
Զուտ շահույթ (վնաս) նախքան շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	130	15	(219)
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	150	15	(219)

Փաստացի շահութահարկի հաշվարկ

Ցուցանիշներ	Տողի համարը	Գումարը
1. Հաշվետու տարվա հաշվապահական շահույթը (վնասը)	0100	3961
4. Հաշվապահական նպատակով ճանաչված եկամուտներ, որոնք հարկային նպատակով եկամուտ չեն համարվում		
Ը) հաստատագրված վճարով հարկվող գործունեության հետ կապված եկամուտներ	0407	(4180)
8. Հարկվող շահույթը (հարկային վնասը) (0100, 0200, 0300, 04.00, 0500, 0600 եւ 0700 տողերի հանրագումար)	0800	(219)

Տնօրեն — Ա. Դգոյան

Հաշվապահ — Վ. Ավագյան

Հաշվապահական հաշվեկշիռ առ 1 հունվարի 2004

Ձեւ N 1

Կազմակերպության ծածկագիրը
անվանումը «Վարդիբեր» ՍՊԸ
Փաստացի գործունեություն Դրամական շահումների խաղ. ավտոմ. 92492
հիմնական երկու տեսակները
Պետական ռեգիստրում գրանցման համարը 29011000789
Հարկ վճարողի հաշվառման համարը 01807133
Չափի միավորը հազ. դրամ
Գտնվելու վայրը Երեւան Սայաթ-Նովա փող. 84ա հեռախոսը
Փաստացի գործունեության հեռախոսը
իրականացման վայրը Արմավիրի մարզ, Փարաքար-Թաիրով

Ակտիվ	տող	Նախորդ տարվա վերջին	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջին
I. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Ոչ նյութական ակտիվներ	030	833	833
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	080	833	833
II. Ընթացիկ ակտիվներ			
Տրված ընթացիկ կանխավճարներ	150		14
Կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	170	307	
Դրամական միջոցներ եւ դրանց համարժեքներ	200	154	9
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	220	461	23
Հաշվեկշիռ	230	1294	856
Պասսիվ			
III. Սեփական կապիտալ			
Պահուստային կապիտալ	280	43	88
Ընդամենը սեփական կապիտալ	300	43	88
V. Ընթացիկ պարտավորություններ			
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովագրության գծով	420	6	
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատավարձի եւ աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով	430	145	
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	450	1100	768
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	490	1251	768
Հաշվեկշիռ	500	1294	856

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն Տարի 2003

Ձեւ N 2

Ցուցանիշի անվանումը	Տող	Նախորդ տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան	Հաշվետու տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	13580	11360
Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք	020	(13551)	(11315)
Համախառն շահույթ (վնաս)	030	29	45
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից շահույթ (վնաս)	060	29	45
Զուտ շահույթ (վնաս) նախքան շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	160	29	45

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն Տարի 2003

Ձեւ N 3

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը Հոդվածները	տող	1. Նախորդ տարի (ժամանակաշրջան) Պահուստային կապիտալ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2001 թ.	010	14	14
Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) զուտ շահույթ (վնաս)	060	29	29
Մնացորդը առ 01.01.2003	100	43	43
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2002 թ.	010	43	43
Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) զուտ շահույթ (վնաս)	060	45	45
Մնացորդը առ 01.01.2004	100	88	88

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Ձեւ N 4

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Նախորդ ժամանակաշրջան: Գումար	դրամարկղ դրամ	Հաշվետու ժամանակաշրջան: Գումար	դրամարկղ դրամ
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը	010	181	181	154	154
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր					
Գործառնական այլ գործունեությունից, այդ թվում	030	14675	14675	11360	11360
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր	040	14675	14675	11360	11360
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր					
Վճարումներ աշխատակիցներին եւ նրանց անունից	070	582	582	975	975
Վճարումներ բյուջե	080	8900	8900	5214	5214
Վճարումներ սոցիալական ապահովության հիմնադրամ	090	220	220	311	311
Գործառնական այլ գործունեությունից ելքեր, այդ թվում	100	5000	5000	5000	5000
	101			5	5
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր	110	14702	14702	11505	11505
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին	350	154	154	9	9

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ձեւ N 5

Ոչ նյութական ակտիվներ — Այլուսակ 7

Դասի անվանումը	տող	Նախորդ տարվա վերջի մնացորդը	Մնացորդ ընդամենը	Նվազեցում այդ թվում ներստեղծումից	ընդամենը	Հաշվետու տարվա այդ թվում (ժամանակաշ.) դուրսգրումից	վերջի մնացորդ
Լիցենզիաներ եւ վկայագրեր (ֆրանչայզներ) - հաշվեկշռային արժեք	040	833	5000	5000	5000	5000	833

Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր բյուջեին — Այլուսակ 14

Հարկատեսակի անվանումը	տող	Նախորդ տարվա վերջի մնացորդը
Հաստատագրված վճարներ	080 (307)	
Ընդամենը	140	(307)

Ղեկավար
Կ. Տ.
Գլխավոր հաշվապահ

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 27 04. 2004 Գինը՝ 100 դրամ